

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

जि.प्र.का.दर्ता नं ५८/२०६३

कीर्तिपुर । जनसेवा माध्यामिक विद्यालय जनसेवा साहित्यिक क्लवको आयोजनामा भएको लघु कथा लेखन प्रतियोगितामा क्रियटिम एकेडेमीकी विद्या भण्डारी सर्वोत्कृष्ट भएकी छन् ।

‘म र बुद्ध’ शीर्षकमा लघु कथा लेखन र वाचन प्रतियोगितामा मंगल माविकी सोनिया केसी द्वितीय, कीर्तिपुर माविका महेश रेग्मी तृतीय र

क्रियटिमकै उर्जा चवाल सान्त्वना घोषित भएका थिए ।

विजयी सर्जकहरूलाई जनसेवा माविका सह-प्रधानाध्यापक दुर्गा बहादुर महर्जनले पुरस्कार वितरण गर्नुभएको थियो ।

कथा लेखनमा तीर्थराम सापकोटा, बिमला महर्जन, बिना महर्जन चापागाईँ र जानुका पौडेलले निर्णायक मण्डलको भूमिका खेल्नुभएको थियो ।

वर्ष १३, अंक ४६, पृष्ठ-६ ने.सं. ११३७ शिल्ला गा. ज्योदशी, वि. सं. २०७३ फागुन १३ गते शुक्रबार FEB. 2017 मूल्य रु. ५।-

बैशाख ३१ मा स्थानीय तहको निर्वाचन उम्मेदवारी दर्ता बैशाख १६ गते

काठमाडौँ । सरकारले आगामी बैशाख ३१ गते आइतबार एकै चरणमा स्थानीय तहको निर्वाचन गर्ने भएको छ ।

फागुन १० गते बसेको मन्त्रिपरिषद्को बैठकले लामो समयदेखि हुन नसकेको स्थानीय तहको निर्वाचन गराउने मिति तय गरेको हो । निर्वाचनका लागि अर्थ मन्त्रालयले रु. १० अर्ब २९ करोड ६३ लाख ७६ हजार ७७५ रकम उपलब्ध गराउने निर्णयसमेत गरेको सरकारका प्रवक्ता एवं सूचना तथा सञ्चार मन्त्री सुरेन्द्रकुमार कार्कीले जानकारी दिनुभयो ।

मन्त्रिपरिषद्को

बैठकपछि सञ्चारकर्मीसँग कुरा गर्दै मन्त्री कार्कीले मुलुक निर्वाचनमा केन्द्रित भएको बताउनुभयो ।

बैशाख ३१ गतेको निर्वाचनको लागि निर्वाचन आयोगले स्थानीय तह निर्वाचनको कार्यतालिका १२ गते सार्वजनिक

गरेको छ । जसअनुसार बैशाख १६ गते उम्मेदवारी दर्ताको समय तोकेको छ । सो दिन विहान १० बजेदेखि ५ बजेसम्म उम्मेदवारी दर्ताको समय तोकेको छ ।

मुख्य निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय गाउँपालिका र नगरपालिका केन्द्रमा उम्मेदवारी दर्ता गर्नुपर्नेछ । फागुन १७ गते दावी विरोध र मनोनयन पत्र जाँच गर्ने, १८ गते उम्मेदवारी फिर्ता दिने र १९ गते अन्तिम नामावली प्रकाशन गर्ने तालिका छ ।

१९ गते नै उम्मेदवारहरूलाई चुनाव चिन्ह प्रदान गरिनेछ । ३१ गते विहान ७ बजेदेखि ५ बजेसम्म मतदान हुनेछ ।

संशोधनबारे संसदमा नेमकिपाको विरोध, एमाले मौन

काठमाडौँ । नेमकिपाका सांसदहरूको नाराबाजीका बीच संविधान संशोधन विधेयकमाथि व्यवस्थापिका संसदमा सैद्धान्तिक छलफल सुरु भएको छ ।

संशोधनको विरोध गर्दै आएको एमालेले भने ‘एक दिनका लागि’ संशोधनमाथि छलफल गर्न दिएको छ । तर, आफूहरू संशोधनमाथिको छलफलमा भाग नलिने र मौन बस्ने एमाले संसदीय दलका उपनेता सुवास नेम्वाङले

बताए । संसदमा कानूनमन्त्री अजयशंकर नायकले संशोधन विधेयकमाथि विचार गरियोस् भन्ने प्रस्ताव पेश गरे ।

लगत्तै नेमकिपाका सांसदहरूले ‘राष्ट्रघाती संशोधन फिर्ता गर’ भन्दै नाराबाजी गरिरहेका थिए ।

अहिले विधेयकमाथि छलफल जारी छ । मधेसी मोर्चाका सांसदले पनि संशोधनमा भाग लिएका छन् ।

टोखामा साहित्य सम्मेलन सम्पन्न

टोखा । दशौँ जनसाहित्य सम्मेलन तथा सांस्कृतिक कार्यक्रम शनिबार टोखामा भव्य रुपमा सम्पन्न भयो । साहित्य सम्मेलनमा थुप्रै पुराना तथा नयाँ साहित्य सर्जकहरूले आ-आफ्ना साहित्य रचना वाचन गरेका थिए ।

कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि नेपाल मजदुर किसान पार्टी विदेश सम्बन्ध विभाग प्रमुख एवं सांसद प्रेम सुवालले साहित्य सर्जकहरूले देशको राजनीतिक स्थिति जनतालाई बुझाउन साहित्य सिर्जना गर्नुपर्ने बताउनुभयो ।

देशमा अभै वास्तविक प्रजातन्त्र आइसकेको छैन भन्नुहुँदै जनताको प्रजातन्त्र स्थापना गर्न अभै लामो संघर्ष आवश्यक छ भन्नुभयो ।

निर्वाचन नगर्नेहरू र थ्रेसहोल्डका पक्षधरहरू प्रजातन्त्रविरोधी र प्रतिगमनका पक्षपाती भएको बताउँदै सांसद सुवालले जनताको राजनीतिक अधिकार खोस्ने र जनताका

दलहरूलाई निषेध गर्ने उद्देश्यले थ्रेसहोल्ड ल्याइएको हो भन्नु भयो ।

सरकारले ल्याएको संविधान संशोधन गरिएमा देश विखण्डित हुने बताउँदै देशलाई

जोगाउन संशोधनको निरन्तर गर्नुपर्ने र संशोधनका पक्षपातीहरू देशघातीहरू हुन्, भारतीय दलाल हुन् भन्नुभयो ।

नेमकिपाका अर्का सांसद अनुराधा थापामगरले साहित्यले समाजको राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक अवस्थालाई देखाउनेमात्र नभई परिवर्तनको आवाज मुखरित गर्नुपर्छ भन्नु भयो ।

उहाँले साहित्यमा सरकारमा गएका दलहरूको भुटा आश्वासन, भागवण्डा, भ्रष्टाचार, कुशासनबारे साहित्यमार्फत उदाङ्ग्याउनुपर्नेमा जोड दिनुभयो ।

नेमकिपाले नेपालको आन्तरिक मामिलामा विदेशी गुहार्ने

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

कीर्तिको अभिभावक दिवस सम्पन्न

कीर्तिपुर । कीर्ति सेकेण्डरी स्कूलको अभिभावक दिवस शनिबार त्रिवि अडिटोरियम हलमा सम्पन्न भयो ।

विद्यालयका प्रिन्सिपल कृष्ण कुमार उपाध्यायले स्वागत गर्दै विद्यालयको प्रगति विवरण र

इतिहासबारे प्रष्ट पार्नुभएको थियो ।

वहाँले कीर्तिपुरमा कीर्ति विद्यालयले गुणस्तरीय र व्यावहारिक शिक्षामा जोड दिँदै आइरहेको बताउँदै विद्यार्थीको

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

नवौँ सहिद स्मृति कप खुल्ला व्याडमिन्टन प्रतियोगिता- २०७३

सहभागी होऔ ! सहभागी होऔ !!

कार्यक्रम :

खेल शुरु मिति : २०७३ चैत्र १५ गते शनिबारदेखि
स्थान: जनसेवा व्याडमिन्टन कोर्ट, पाँगा, कीर्तिपुर

सम्पर्क :

जहुँहिटी युवा क्लब भवन, पाँगा मो. ९८४१४३६०२२, ४३३०८२८

इमेन्ट्स:

खुल्ला मेन्स डबल: रु.२०००/-

कीर्तिपुर नगर स्तरीय विद्यालय छात्र/छात्रा सिङ्गल: रु.५००/-

अन्तिम नाम दर्ता : २०७३ चैत्र १५ गतेसम्म

आयोजक : युवा खेलकुद समूह, कीर्तिपुर

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०८६ चैत २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन
वि.सं. २००६ माघहिराकाजी महर्जन
वि.सं. २०१७ माघराजमान माली
वि.सं. २०२५ मंसिरराजेन्द्र महर्जन
वि.सं. २०३० चैत

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १३, अंक ४६, २०७३ फागुन १३ गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेक्सटप

सम्पर्क कार्यालय: जेठू हिटी युवा क्लव - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३, ९८४१४३६०२२

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

स्थानीय निकाय निर्वाचन

आफ्नै जनप्रतिनिधि चुन्ने महाअवसर

नेपाल सरकारले यही २०७४ साल बैशाख ३१ गते आइतबार स्थानीय तहको निर्वाचन गर्ने घोषणा गरेका छन् ।

स्थानीय निकाय पुनःसंरचना आयोगले दिएको प्रतिवेदन अनुसार अबको निर्वाचन स्थानीय तहको ७१९ हुने भनेतापनि सरकारले फेरि तह बढाउने निर्णय गरिसकेकोले अब कति तह बन्ने यकिन छैन ।

स्थानीय तहको प्रतिवेदन संसदबाट पारित गरी निर्वाचन आयोगलाई निर्देशित गर्न बाँकी छन् भने राजनैतिक दल सम्बन्धी विधेयक राज्य व्यवस्था समितिमै विचाराधिन छन् । तै पनि सरकारले निर्वाचन मिति घोषणा र घोषित मितिको आधारमा निर्वाचन आयोगले बैशाख १६ गते उम्मेदवारी दरखास्त सहितको कार्यतालिका फागुन ११ गते सार्वजनिक गरियो ।

१९ वर्ष पछि हुन लागेको स्थानीय चुनाव कुनै हालतमा पनि स्थगित र मिति सार्ने काम अब सरकार र निर्वाचन आयोगले गर्नु हुँदैन । स्थानीय जनप्रतिनिधिविहीनले देशको विकास प्रायः थप्प छन् भन्ने दलदेखि कर्मचारीसम्म गैरजिम्मेवारी र भ्रष्टाचारीको समेत आरोप खेप्नु परेको सबैलाई थाहा भएकै कुरा हो । यो निर्वाचन सबै नेपाली जनता खुसीका साथ सहभागी हुनुपर्दछ । तपाईंको मत अब सही सदुपयोग गर्ने महा अवसरमा छ ।

पटकपटक सरकारमा पुग्ने, १९ वर्षसम्म स्थानीय निकायको आलताल गर्ने, भागबन्डा र कुर्सीको लागि कुकुर भगडा गर्नेलाई हामीले चिन्नुपर्दछ । त्यति मात्र होइन भारतले ६/६ महिना नाकाबन्दी गर्दा पनि न सडक न संसदमा खबरदारी नगर्ने पार्टीलाई अब चिन्नुपर्दछ ।

कति भुटा आश्वासन र प्रतिबद्धता हावामा उडे नेपाली जनताको चाहना माटोमा मिल्काएकालाई अब चिन्नुपर्दछ । एक धानी चाकु खाएर पनि चाकुको स्वाद थाहा नपाउने प्रवृत्ति त्याग्नु पर्दछ ।

यो देश स्थानीय देखिनै स्वर्ग बनाउन सकिन्छ भन्ने प्रतिबद्धता मात्र होइन व्यावहारिकता पनि हामीले देखेका छौं । शिक्षा, स्वास्थ्य, सरसफाई, सम्पदा हामीले हाम्रै जनताका हितमा जनप्रतिनिधिहरूले सानो नगर भक्तपुरले सबैलाई चकित पारेको छ । यस्तो कार्य अन्य पार्टीले स्थानीय सरकार कब्जा गरेर पनि गरेनन् ।

त्यसैले अबको निर्वाचनमा, निर्वाचनको नतिजाले 'हुने विरुवाको चिल्लो पात'लाई आत्मसात गरी महाअवसरलाई सही सदुपयोग गर्नु बुद्धिमानी हुनेछ ।

स्थानीय तहमा महिला नेतृत्व संकट !

- शान्ता मरासिनी

राजनीतिक प्रतिभाको खोजी र नेतृत्व विकासका कार्यक्रमहरू स्थानीय तहबाटै सुरु गर्नुपर्ने प्रथम दायित्व राज्यको हो ।

अब हुने निर्वाचनमा स्थानीय निकाय प्रमुख र उपप्रमुखमध्ये एकजना महिला हुनुपर्ने बाध्यतामक व्यवस्था हुनेछ । त्यसकारण राजनीतिक दलहरू महिला नेतृत्वको खोजीमा लागेका छन् । दलीय संयन्त्रले लैङ्गिक सशक्तीकरण र समावेशीकरणमा ध्यान नदिएका कारण हाल दलहरूमा नेतृत्व संकट हुनसक्ने देखिन्छ ।

नेपाल संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रमा विधिवत प्रवेश गरेको एक वर्ष बढी भयो । आफ्नो शासन आफै गर्न आतुर जनताले लामो समयदेखि मताधिकार प्रयोग गर्न पाएका छैनन् । पछिल्लो स्थानीय निकाय निर्वाचन २०५४ मा १८ वर्ष पुग्दै गरेको मतदाता आफ्नो नजिकको प्रतिनिधि छान्न आतुर छ । संविधानमा निर्वाचनकै माध्यमबाट हुने लैङ्गिक एवं समावेशी प्रतिनिधित्वको व्यवस्थालाई हेर्ने हो भने राष्ट्रपति र उपराष्ट्रपतिको निर्वाचन फरकफरक लिङ्ग वा समुदायबाट हुनुपर्ने, प्रतिनिधिसभा सभामुख र उपसभामुख निर्वाचन गर्दा एकजना महिला हुने गरी गर्नुपर्ने, राष्ट्रियसभा अध्यक्ष र उपाध्यक्ष निर्वाचन गर्दा ती दुईमध्ये एकजना महिला हुने गरी गर्नुपर्नेछ । प्रदेशसभा निर्वाचनको लागि राजनीतिक दलले उम्मेदवारी दिँदा जनसंख्याको आधारमा महिलालगायत समुदाय समेतबाट बन्दसूचीका आधारमा प्रतिनिधित्व हुनेगरी र प्रदेशसभामा प्रतिनिधित्व गर्ने प्रत्येक राजनीतिक दलबाट निर्वाचित कूल सदस्य संख्याको कम्तीमा एकतिहाइ महिला हुनुपर्ने बाध्यतामक व्यवस्था रहेको छ । प्रदेशसभा सभामुख र उपसभामुख पनि एकजना महिला हुनुपर्ने, जिल्ला समन्वय समितिमा कम्तीमा तीनजना महिला सदस्य हुनुपर्ने व्यवस्था छ । स्थानीय तहको प्रमुख र उपप्रमुखमध्ये एकजना महिला हुनुपर्ने व्यवस्था छ ।

यसरी समावेशी अवस्थामा आएको ठूलो परिवर्तनले निर्वाचन प्रणाली, मतदान प्रक्रिया एवं मतपत्र संरचनामा केही जटिलता ल्याउन सक्छ भने त्योभन्दा ठूलो चुनौती धेरै राजनीतिक दलले चुनावी मैदानमा उठाउनुपर्ने महिलालगायत समावेशी समूहका उम्मेदवार एवं अनिवार्य प्रतिनिधित्व गर्नुपर्ने पदहरूको नेतृत्व क्षमताको विकासलाई लिन सकिन्छ । संविधानसभा निर्वाचन अधिसम्म स्थानीय निकाय निर्वाचनमा केही महिला कोटाको व्यवस्था गरिएको थियो । स्थानीय निर्वाचन २०५४ को परिणाम हेर्दा कतिपय जिल्ला, गाउँ तथा नगरपालिकामा तोकिएको कोटामा समेत महिला उम्मेदवार नभएको देखिन्छ । सशक्त महिला उम्मेदवारको अभाव भएका दलहरूले त्यसबेला अनुभव गरेका थिए । तिनले स्थानीय तहमा महिला नेतृत्व

विकासमा खासै ध्यान नदिएको परिणाम निकटमा रहेको स्थानीय निर्वाचनमा पनि व्यहोर्नु पर्नेछ ।

समावेशी व्यवस्था लागू हुनु, राजनीतिक दलहरूको संख्या धेरै हुनुले वास्तवमा महिला एवं समावेशी समूहका लागि ठूलो अवसर सिर्जना गराउँछ र फाइदा पुग्छ नै, तर प्रतिस्पर्धा गर्ने ठाउँमा भने महिला नेतृत्व क्षमताको मूल्याङ्कन कमजोर तरिकाले गरिदिनाले महिलाका विजयी स्थानहरू कमजोर बन्न पुग्ने देखिन्छ । यस्तो हुनुको पछाडि राजनीतिक दलहरूको विगतको असमावेशी चरित्र, राजनीतिक नेतृत्व दलीय परिवारवादबाट तल झर्न नदिइनु, कार्यसमितिहरू असमावेशी भइरहनु र राज्यले पनि समावेशी नीति लागू गर्न नसक्नु हो । चुनाव नभएको समयमा आ-आफ्ना संठनहरूलाई समावेशी बनाउने र नेतृत्व विकास गर्न व्यापक प्रशिक्षण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी चुनावी दौडका लागि तयारी हालतमा रहनुपर्ने दलीय नेतृत्व बल्ल महिला र समावेशी उम्मेदवार जुटाउने दौडमा लागेका छन् ।

राजनीतिमा बढी महिलालाई सहभागी गराउने कार्यमा धेरै तत्त्वले बाधा सिर्जना गरिरहेको हुन्छ । घरपरिवार र समाजबाट पूर्ण सहयोग प्राप्त हुन नसक्नु, समाजले महिला राजनीतिलाई सहज रूपमा लिननसक्नु, शैक्षिक एवं आर्थिक अवस्था कमजोर हुनु, पुरुषसरह अवसर वितरणमा असमानता रहनु, नेतृत्व क्षमता र राम्रा कामको उचित मूल्याङ्कन हुन नसक्नु, लैङ्गिक विभेद कायमै रहनु, बाध्यताले सहभागी गराए पनि महत्त्वपूर्ण भूमिका नदिनु र प्रभावकारी राजनीतिक शिक्षा र निर्वाचन शिक्षाको कमीजस्ता कारणले अपेक्षित रूपमा महिला नेतृत्व क्षमता विकासमा बाधा परेको छ ।

नागरिकले समावेशी संविधान प्राप्त गरेका छन् । राष्ट्र प्रमुखसमेत जनताका छोराछोरी हुनसक्ने अवस्था सिर्जना भएको छ । संघीयताअन्तर्गत तीन तहका सरकार जसले धेरै र समावेशी प्रतिनिधित्वको माग गर्छ । जसले शासनमा विविधता भल्काउँछ, राष्ट्र समृद्ध र समावेशी बनाउँछ- यी सब कुरा सँगसँगै अगाडि लानको लागि सक्षम नेतृत्व जरूरी छ ।

संविधानले परिकल्पना गरेको समावेशी शासनमा प्रतिनिधित्व गर्ने साविकको भन्दा भिन्न लिङ्ग, वर्ग, क्षेत्र र समुदायबाट शासनका विभिन्न तह र पदहरूमा प्रतिनिधित्व गर्ने महिला, दलित, अल्पसंख्यक लगायतका प्रतिनिधिहरूको क्षमता विकास गरी शासनमा नेतृत्व दिनसक्ने निर्भीक, दूरदृष्टा, समावेशी मानसिकता, उच्च नैतिक मूल्ययुक्त नेतृत्व विकास गर्नु जरूरी छ ।

क्षमता विकास गराउन

मुख्यतः राजनीतिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक, भौगोलिक, भू-राजनीतिक एवं संविधान, मानव अधिकार, राष्ट्रिय एकता र अखण्डता, बहुलवाद, शासन प्रणालीका प्रकार एवं प्रयोग, समानुपातिक प्रतिनिधित्व, आवधिक निर्वाचन, स्वायत्त शासन र स्वशासनजस्ता विषयवस्तु र विकाससँगको यिनको सम्बन्ध विश्लेषणजस्ता समग्र विषय-वस्तुसहित सम्भाव्य नेतृत्वलाई व्यापक प्रशिक्षण दिनु जरूरी छ ।

राजनीतिक प्रतिभाको खोजी र नेतृत्व विकासका कार्यक्रम स्थानीय तहबाटै सुरु गर्नुपर्ने प्रथम दायित्व राज्यको हो । साधनस्रोतका दृष्टिले राज्य सबै विषयमा एकै समयमा सबै तह र तप्कासम्म पुग्न नसक्ने कारण समुदाय परिचालनमा जोड दिनुपर्छ । निर्वाचन आयोग, मानव अधिकार आयोग, महिला आयोग, जनजाति, दलित आयोग, सञ्चार माध्यम एवं सांस्कृतिक संस्थानहरूमार्फत् नागरिक सशक्तीकरण र सचेतनाका कार्यक्रम सञ्चालन गरी नेतृत्व विकासमा केही सहयोग पुगेको पाइन्छ । राजनीतिक दल र तिनका भ्रातृ संगठनले पनि केही राजनीतिक सञ्चार गरेको पाइन्छ । यस्ता पटक, छोटो, औपचारिकतामा सीमित, सहर केन्द्रित, माथिल्ला नेता केन्द्रित कार्यक्रमले स्थानीय तहका सबै समूहका सम्भाव्य राजनीतिक नेतृत्व विकास गर्नसक्दैन ।

यसै प्रसङ्गमा राजनीतिमा महिला समावेशी समूहहरूको प्रतिनिधित्व किन आवश्यक छ र नेतृत्व क्षमता कसरी विकास गर्न सकिनेछ ? भन्नेबारे सुदूर पश्चिमका केही महिला नेतृत्वसँग कुराकानी गर्ने अवसर मिलेको थियो । उर्मिला विक नेकपा माओवादी डोल्पाकी महाधिवेशन आयोजक समिति सदस्य हुन् । उनी हाल अन्तरपार्टी महिला सञ्जालकी जिल्ला अध्यक्ष पनि हुन् । भन्छिन्, 'गरिबी र अभावको पर्याय बनेको डोल्पाको समावेशी राजनीतिक नेतृत्व कमजोर छ । बहुपति प्रथा अझ पनि कायम रहेका कारण लैङ्गिक हिंसा बढेको छ ।' महिलाको नेतृत्व क्षमता विकासको लागि परिवारको पूर्ण सहयोग, सरकारले आर्थिक सहयोग गरी वडाबाटै व्यापक प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्छ । दलहरूले आ-आफ्ना भ्रातृ संगठन एवं दलीय संयन्त्रमार्फत् नेतृत्व विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्ने र यसको सशक्त माध्यम अन्तरपार्टी महिला सञ्जाल हुनसक्छ । आउँदो स्थानीय निर्वाचनमा महिला समावेशी नेतृत्वका लागि डोल्पा जिल्लाका राजनीतिक दलहरू तालन थालेको विकले बताइन् ।

नीता विश्वकर्मा दलित मुक्तिमोर्चा ७ नं. प्रदेश बाजुराकी संयोजक र केन्द्रीय सदस्यको जिम्मेवारी सम्हालेकी महिला हुन् । उनले संविधानले गरेको राजनीतिक नेतृत्वको समावेशी व्यवस्थालाई

कार्यान्वयन गर्न धेरै चुनौती रहेको बताइन् । बाजुरामा महिला नेतृत्वको अवस्था कमजोर रहेको छ । नेपाल महिला संघ जाजरकोटकी सभापति मैना कार्कीले स्थानीय निर्वाचनमा महिला उम्मेदवारको कमी नहुने बताइन् । तर सक्षमतामा भने प्रश्न उठ्ने बताउँदै महिला संघले प्रशिक्षणको तयारी गरिरहेको उल्लेख गरिन् ।

महिला नेतृत्वको क्षमता विकासको प्रश्न राजनीतिक दलका लागि ठूलो चुनौती हो । २०१५ सालको आमचुनावमा मताधिकारको प्रयोग गरेको अवस्थाबाट आजको समावेशी अवस्थालाई हेर्ने हो भने ठूलो उपलब्धी मान्नुपर्छ । संविधानसभा निर्वाचनका परिणाम एवं सार्वजनिक प्रशासन क्षेत्रमा प्राप्त समावेशीकरण आशाको संकेत हो । यसलाई सबल बनाउँदै लैजान र नीति निर्माण तहमा पुर्‍याउन विद्यमान संघीय शासन प्रणालीअन्तर्गत संघ, प्रदेश, स्थानीय संरचना र पदहरूमा क्षमतायुक्त नेतृत्व विकास गराउने पहल गर्नु पर्छ । छिटै हुने स्थानीय चुनावमा सक्षम नेतृत्व दिन सकिने भने महिला र समावेशी समूहमाथि असक्षमताको दाग लाग्नेछ । यसैले यस्ता समूहको नेतृत्व क्षमता बढाउन सरकारी तहबाटै नागरिक शिक्षाको माध्यमबाट शासकीय प्रणाली, संविधानका अन्तरवस्तु र तहगत सरकारका अधिकार सूची, स्वायत्तता र स्वशासन, समानुपातिक प्रतिनिधित्व, नीति निर्माणलगायत राजनीतिक दर्शन एवं मूल्य समेटेर प्रशिक्षण अभियान चलाउनुपर्छ । यसमा गैरसरकारी संस्था र सामुदायिक संस्थाको महत्त्वपूर्ण भूमिका हुन्छ । यस्ता कार्यक्रम गाउँ केन्द्रित एवं राजनीतिक सञ्चार गर्ने खालको हुनुपर्छ । राजनीतिक दलहरू पनि प्रशिक्षणको क्रममा अग्रपंक्तिमा उभिनु पर्छ ।

महिला सञ्जालहरूले नेतृत्व विकासका विद्यमान प्रशिक्षण कार्यक्रमहरूलाई अब चुनाव केन्द्रित गर्नुपर्छ । वास्तवमा महिलाहरू राजनीतिक दलभित्र र बाहिर संगठित र गोलबद्ध हुनुपर्छ । निर्वाचन प्रणाली र त्यसभित्रका कोटा, आरक्षण, मतगणना सूत्र, मतपत्र संरचनाजस्ता विषयको सूक्ष्म विश्लेषण गर्न सक्ने गरी महिलालाई प्रशिक्षित गर्नुपर्छ । चुनावमा उठ्न महिलाका लागि कोष खडा गर्नुपर्छ । गरिबीकै कारण महिला प्रतिनिधि बन्नबाट बञ्चित हुन नपरोस् ।

राजनीतिक नेतृत्व क्षमता विकासको माध्यमबाट महिला समावेशी समूहलाई शासनको निर्णायक तहमा पुर्‍याउने उपयुक्त अवसर अबका स्थानीय, प्रादेशिक र संघीय निर्वाचनहरू नै हुन् । त्यसका लागि नेतृत्व क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सुरु गर्न ढिलाइ गर्नु हुँदैन । यस कार्यमा सरकार, निर्वाचन आयोग, राजनीतिक दलहरू, नागरिक समाजका अगुवा, महिला सञ्जाल एवं समावेशी संगठनहरू तात्पुर्ने हुन्छ ।

राजधानीको प्रदूषण घटाउने कसरी?

पछिल्लो समय राजधानी काठमाडौँ दक्षिण एसियामा मात्रै नभई विश्वमै प्रदूषित सहरको रूपमा चिनिन थालेको छ । यो स्वास्थ्य र वातावरणको दृष्टिले मात्रै हैन, पर्यटकीय हिसाबले पनि राम्रो संकेत हैन । नेपालबारे चर्चा गर्दा विदेशीहरू काठमाडौँ सहर निकै प्रदुषित छ भन्न थालिसके । सडक विस्तार, खानेपानीको पाइप लाइन र अत्यधिक सवारी चापले राजधानीलाई बढी दूषित बनाएको छ । भत्काएको दुई वर्षपछि बल्लतल्ल सडक कोलोपत्रे हुन्छ र साता बित्न नपाउँदै खानेपानी वा ढलको पाइप बिग्रेको निहुँमा सडकमा खाल्डो खन्न थालिन्छ । वर्षैदिखि मेलम्ची पानीको आशामा रहेका जनतालाई धुलोले सास फेर्ने गाऱ्हो बनाइदिएको छ । डी. पुटेरो र बी. अधिकारीलगायतको एक समूहले पकनाजोलमा आधारित भएर गरेको एकवर्षे अध्ययनले राजधानीको हावा मानव स्वास्थ्य र वातावरणका दृष्टिले निकै हानिकारक रहेको औल्याएको छ । खासगरी २५ सडक यातायात र स्थानीय उत्सर्जन राजधानीको वायु प्रदुषणको कारकतत्व रहेको त्यसले देखाएको छ । यस्तै एनर्जी नेपाल र क्लिन एयर नेटवर्क नेपालले २०१४ अप्रिलमा गरेको अध्ययनमा पुतलीसडक, सोऱ्हखुट्टे र महाराजगञ्जमा औसत कन्सन्ट्रेसन राष्ट्रिय मापदण्डभन्दा सात गुणा बढी र डब्लुएचओको मापदण्डभन्दा १६ गुणा बढी भएको पाइयो ।

वायु प्रदूषणको दृष्टिले नेपालको अवस्था राम्रो देखिँदैन । अमेरिकाको येल विश्वविद्यालयले

तयार पारेको इन्भारोमेन्टल पर्फर्मेन्स इन्डेक्स (ईपीआई) २०१६ ले नेपालको हावाको गुणस्तर संसारकै सबैभन्दा खराब मध्येमा रहेको देखाएको छ । कूल १ सय ८० मुलुकमध्ये नेपाल १७७ औ स्थानमा छ । अर्थात् तीन मुलुकमात्रै नेपालभन्दा खराब अवस्थामा छन् । विश्व स्वास्थ्य संगठनअनुसार हावाको औसत एक्सपोजर १० माइक्रो-ग्राम प्रतिघन मिटरभन्दा बढी भएमा त्यो असुरक्षित हावा मानिन्छ । विश्व स्वास्थ्य संगठन, २०१२ का अनुसार वायु प्रदूषणको कारण नेपालमा हरेक वर्ष ९ हजार मानिसको ज्यान जाने गरेको छ । प्रदूषणले पारेको आर्थिक मूल्य पनि निकै महँगो छ । विश्व बैंकको २००७ को अनुमानअनुसार नेपालको वार्षिक स्वास्थ्य लागतमा सहरि वायु प्रदूषणको योगदान भण्डै २ अर्ब रूपैयाँ छ ।

तीव्र सहरीकरणसँगै बढेको राजधानीको प्रदूषण घटाउन एकीकृत रूपमै काम गर्नुपर्ने देखिन्छ । त्यसका लागि यातायात व्यवस्थामा सुधार पहिलो आवश्यकता हो । राजधानीमा ६० प्रतिशत वायु प्रदूषण सवारी आवागमनबाट हुने गरेको अध्ययनले देखाएको छ । इसिमोडको २०१२ को एक प्रतिवेदनले एकतिहाइ सवारी साधन उत्सर्जन मापदण्ड अनुरूप छैनन् । ट्राफिक प्रहरीले पनि त्यसलाई कडाइसाथ कार्यान्वयन गराउनसकेको देखिँदैन । घरमै लाइसेन्स र प्रदूषण जाँच पासको स्टिकर आइपुग्ने व्यवस्था नरोकिएसम्म त्यसमा सुधार आउन सक्दैन । अर्कोतिर सवारी साधनको

रूमैना धिताल

चाप थेगिनसक्नु छ । गत ६ वर्षयता मात्रै थप साढे ३ लाख सवारी भित्रिएका छन् । यातायात व्यवस्था विभागका अनुसार आर्थिक वर्ष २०७२/७३ सम्म वागमती अञ्चलमा ९ लाख २२ हजार ९ सय सवारी साधन दर्ता भएका छन् ।

सार्वजनिक यातायातको राम्रो व्यवस्था नहुँदा निजी सवारी साधन बढ्दो छ । त्यसलाई निरुत्साहित गर्न धेरै सीट क्षमताका ठूला सार्वजनिक बससेवामा जोड दिन आवश्यक छ । जोरबिजोर प्रणाली लागू गरेर पनि सवारी चाप कम गर्न सकिन्छ । त्यसका लागि सार्वजनिक यातायातको भरपर्दो व्यवस्था हुनुपर्छ । साइकललगायत विद्युतीय सवारी साधनलाई प्रोत्साहन दिन जरुरी छ । राजधानीको सडक अझै साइकलमैत्री हुनसकेका छैनन् । सरकारी गाडीलाई पनि एउटै हाकिममा सीमित नराखी सेयर गर्न सकिन्छ । अफिस आउजाउ गर्दा रुट मिल्ने अन्य कर्मचारीलाई समेट्नसके इन्धन र पैसा दुबैको ठूलो बचत हुन्छ । निजी मोटरसाइकलले रकम लिएर राइड

सेयर गर्ने चलन सुरु भइसकेको छ, जसलाई प्रोत्साहन गर्न आवश्यक छ ।

फोहोरमैला व्यवस्थापन अर्को चुनौती छ । वातावरणमा नराम्रो असर पुर्‍याउने टायर, प्लाष्टिक र अन्य फोहोरजन्य वस्तुलाई जथाभावी बाल्न रोक लगाउनुपर्छ । यसप्रति जनताको चेतनास्तर एकदमै कम छ । त्यसैले रेडियो र टीभीजस्ता सार्वजनिक सञ्चारमाध्यमबाट जनहितका सन्देश दिन जरुरी छ । फोहोरलाई कुहिने र पुनः प्रयोगमा ल्याउन सक्नेगरी छुट्ट्याएर संकलन गर्ने व्यवस्था अझै सुरु भएको छैन । अझ घर अगाडिको खाली जग्गा र खोलालाई डम्पिङ्ग साइट बनाउने परिवार थुप्रै छन्, राजधानीमा । त्यसरी जथाभावी फोहोर गर्नेलाई अनुगमन गरी कारबाही गर्न जरुरी छ । अग्लो पखालले घेरेर आलिसान महलमा बस्ने, महंगा गाडी चढ्ने । तर घर अगाडि आफैले खनेको खाल्डो पुर्न सरकारको मुख ताक्ने प्रवृत्ति छ । ती सबैलाई ट्रयाकमा ल्याउने प्रभावकारी उपाय भनेको चर्को जरिवाना हो ।

विकसित मुलुकले सहरलाई कसरी चुस्त र व्यवस्थित बनाएका छन्, त्यसबाट पाठ सिक्न जरुरी छ । जस्तो अमेरिकामा घर अगाडिको आँगनमा घाँस बढेर लामो भयो र समयमा काट्नु भएन भने चर्को जरिवाना तिर्नुपर्छ । न्युयोर्क राज्यको केही सहरमा त्यो जरिवाना हजार डलरसम्म छ । यस्तै जाडोमा हिउँ पर्दा घर अगाडिको सडकपेटीमा २४ घण्टाभित्र सफा गरिसक्नुपर्छ । आफू नभएका बेलासमेत अरू कसैलाई लगाएर भए पनि सफा गर्ने जिम्मा घरधनीको हो । सफामात्रै हैन, त्यो बाटोलाई मर्मत/सम्भार गर्ने जिम्मा पनि घरधनीकै हुन्छ । ढुङ्गा उफ्किएको छ वा त्यसको लेबल बिग्रेर कसैलाई ठेस लाग्न पुग्यो भने पनि तपाईंले चर्को क्षतिपूर्ति तिर्नुपर्ने हुनसक्छ ।

हरेक घरधनीले अनिवार्य रूपमा एक स्ख रोप्लैपर्ने प्रावधानलाई कडाइसाथ लागू गराउनसके हरियाली कायम गर्न सहयोग पुग्नेछ । यस्तै सार्वजनिक स्थलमा डस्टबिनको उपलब्धता सहज बनाउनुपर्छ । र जथाभावी फोहोर फर्‍याक्नेलाई जरिवानाको व्यवस्था । विडम्बना राजधानीमा डस्टबिन राख्न नेपाल भ्रमण वर्षमात्रै आउनुपर्ने जस्तो देखिन्छ । तिनै डस्टबिन पनि दुई/चार दिनमै बिगार्ने र चोर्ने गरिन्छ । सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षणका लागि सरोकारवाला निकायले गम्भीरतापूर्वक काम गर्नसकेको छैन ।

राजधानीलाई दुग्निधत बनाउने अर्को कारण जथाभावी गरिने दिसापिसाब हो । जथाभावी दिसापिसाब नगरौं भनेरमात्रै हुँदैन

। सार्वजनिक शौचालयको सहज उपलब्धता हुनुपर्छ । अहिले राजधानीमा सार्वजनिक शौचालय औलामा गन्न सकिनेमात्रै छ । शौचालय बढाउन बजेट समस्या हो भने कर्पोरेट सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत पनि सहयोग जुटाउन सकिन्छ । शौचालय निर्माणमा जनशक्ति चाहिए भ्रमदानका लागि युवाहरू तयार छन् । युवाहरूको स्वयंसेवी भावना भूकम्पका बेला देखिसकेको छ । चाह्यो भने आर्थिक स्रोतको समस्या छैन ।

सडक विस्तार गर्दा बजेटको सुनिश्चितता र मुआब्जा लगायतका समस्या हल गरेरमात्रै भत्काउन जरुरी छ । भत्काउन दुई दिन लगाउने, बनाउन दुई वर्ष लाग्ने प्रवृत्ति सडकमा देखिन थालेको छ । बल्लतल्ल पिच भएको सडकमा फेरि अर्को सरकारी निकायले खन्नाल्दा वातावरणमात्रै हैन, स्रोतको पनि उत्तिकै दुरुपयोग भएको छ । भविष्यमा यस्तो कमजोरी दोहोरिन नदिन एकद्वार प्रणालीअन्तर्गत काम गर्न जरुरी छ । भौतिक पूर्वाधारको विकासमा खासगरी खानेपानी, विद्युत प्राधिकरण, टेलिकम, सडक र यातायात विभाग र महानगरपालिका लगायतका सरोकारवाला निकायबीच समन्वयको खाँचो छ । श्रीआईपी पाहुना आउँदा रातारात सडक बढारेर सिनित्त पार्ने महानगर र सरकारी संयन्त्रले चाहेमा राजधानीको धुलो हटाउन नसक्ने देखिँदैन । राजधानीको वातावरण जोगाउन तत्कालीन र दीर्घकालीन कार्ययोजना बनाएरै जानुपर्ने देखिन्छ ।

सुस्तावासीको पीडा: जग्गाधनी पूजा छ, जग्गा छैन

नवलपरासी । सुस्ता भन्ने बित्तिकै आमनेपालीको मन एकपटक चसक्क दुख्छ । नेपाली समाजमा सुस्ता र सुस्तावासीको पीडा सबैलाई थाहा छ ।

सुस्तामा बसोबास गर्ने नेपाली समुदायसँग आफ्नो जग्गाको जग्गाधनी पूर्जा त छ तर उनीहरूको साथमा अहिले जमिन भने छैन । विकासको दृष्टिकोणले निकै पछि परेको नवलपरासीको त्रिवेणी सुस्ता गाविस-४ मा अवस्थित सुस्ता एउटा गाउँ हो । सुस्तामा जान अहिले पनि नारायणी नदीमा भोलुङ्गे छैन । प्राथमिक तहपछिको अध्ययनको लागि विद्यालय, राम्रो स्वास्थ्य उपचार सेवा, बिजुली बत्तिलगायतका यहाँका समस्या जहाँको त्यही छ ।

विशेषगरी नारायणी नदीमा भेलुङ्गे पुल नहुँदा सुस्ताको चौतर्फी विकास अबरूढ जस्तै भएको छ । भोलुङ्गे पुल नहुँदा सुस्तावासीलाई आफ्नो दैनिक उपभोग्य सामान खरिद गर्नका लागि नजिकको भारतीय बजारको भर पर्नु सुस्तावासीको ठूलो बाध्यता हो ।

त्रिवेणी बजारमा अवस्थित त्रिवेणी सुस्ता गाविसको कार्यालय आउन भारतीय बाटो हुँदै कम्तीमा पनि दुई घण्टा र नेपाली बाटो अथवा नारायणी नदीमा ढुङ्गाको प्रयोग गरी आउन कम्तीमा

चार घन्टाभन्दा बढी समय खर्चिनुपर्ने अवस्था भोग्न बाध्य छन् सुस्तावासी । सुस्तावासीको मुख्य पीडा मध्येको एक हो जग्गा प्राप्ति । सुस्तास्थित नेपाल-भारत सीमा क्षेत्रका धेरै नेपालीको हातमा आफ्नो जग्गाको लालपुर्जा त छ तर उनीहरूको साथमा जग्गा भने छैन ।

सिमाना भएका कारण सुस्ताका ओमप्रकाश चौधरीले आफ्नै देशको भूगोलबाट अढाइ बिघा जमिन छाड्नु परेको छ । वि.सं. २०६२ जेठ १७ गतेभन्दा अगाडि उनको लालपुर्जामा साढे तीन बिघा जग्गा थियो । उनले २०२९ साउन ९ गते तत्कालीन सरकारबाट यो लालपुर्जा पाएका थिए । तर अहिले उनको अढाइ बिघा जमिन उनीसँग त छैन नै र यो देशभित्रै पनि रहेन ।

कागजी खोस्टो लिएर उनी चित्त बुझाउन बाध्य छन् । त्यस्तै सुस्ताका रामचन्द्र साहको समस्या पनि उस्तै हो । तत्कालीन अवस्थामा नागरिकता नभएका कारण सरकारले उनलाई जग्गाको फिल्ड बुक दिएको थियो । उनको यो प्रमाणमा पाँच बिघा जग्गा छ तर अहिले त्यो नेपालमा पर्दैन ।

त्यस्तै, कागजी जग्गा हुने अर्का नेपाली हुन् अरन्जेव खाँ । स्थानीय शिक्षकसमेत रहेका खाँ र उनको परिवारको नाममा २०

बिघा जमिन भएको प्रमाण हो यो । तर अहिले उनको वास्तविक जग्गा पुग र अपुग पाँच बिघामा सीमित भएको छ । उनले पनि २०२९ साउन ९ गते यो फिल्ड बुक पाएका थिए ।

त्यस्तै, जग्गा गुमाउने अर्का नागरिक हुन् मदुरी भर । उनको ६ बिघा जमिन थियो । तर आज यो भूमि उनीसँग छैन । उनले करिब चार बिघा जमिन गुमाएका छन् ।

जग्गाको प्रमाण भएर पनि यहाँका बासिन्दाले जग्गाको जोतभोग गर्न नपाएको सुस्तावासी हरिजुल्ला अन्सारीको भनाइ छ । उनीसँग पनि साढे चार बिघाभन्दा बढी जमिन थियो तर अहिले त्यो भारतीय अतिक्रमणको चपेटामा परेको छ । प्रमाण भएर पनि डेढ बिघा जमिन गुमाएका मन्टु मुसहरले आफ्नो गुमेको भूभाग देखाउँदै भने - ‘केही गर्ने हाम्रो सरकार काठमाडौँमा छ । सुस्ताको पीडा काठमाडौँलाई कहाँ थाहा हुन्छ र ?’

प्रमाण भएर पनि श्याम नन्दनले दुई बिघा तीन धुर जमिन गुमाएका छन् । पहिले नेपालमा रहेको आफ्नो जग्गा देखाउँदै उनी भन्छन् - ‘भारतीय पक्षले अतिक्रमण गरी हाम्रो जग्गा खोस्यो ।’ जमिनको फिल्डबुक भएका अर्का नेपाली असिर खाँको समस्या पनि

अरूको भन्दा फरक छैन । उनको ६ बिघामध्ये अहिले करिब दुई बिघामात्रै बाँकी छ । मन्सिकुमार हरिजनको ६ बिघा जमिनमध्ये १० कठामात्रै अब बाँकी छ । केहीको लालपुर्जा छ भने केहीको फिल्डबुक छ तर उनीहरूसँग जमिन छैन । २०२९ साल साउन ९ गते तत्कालीन सरकारले उनीहरूलाई जग्गाको प्रमाणपत्र दिएको थियो ।

वि.सं. २०२९ सालदेखि निरन्तर जोतभोग गर्दै आएका उनीहरूले २०६२ जेठ १७ गते प्रमाण भएका यी जग्गा गुमाएका हुन् । उनीहरूजस्ता पाँच सय ५६ नागरिकसँग जग्गाको लालपुर्जा मात्रै छ । उनीहरूका जग्गा पूरै वा खण्डित भएर भारततिर परिसकेको छ ।

सुस्तामा भारतीय पक्षबाट पटकपटक गरी करिब १४ हजार हेक्टरभन्दा बढी नेपाली भूभाग अतिक्रमण भइसकेको सुस्तावासी बताउँछन् । अहिले एकातर्फ सिमलको रूख र अर्कोतर्फ बाटोले नेपाली सीमा छुट्याइएको छ । वि.सं. २०६२ जेठ १७ गते अतिक्रमण गरी भारतीय पक्षले आफ्नो बनाएको बताउने उनीहरूले मिचिएको भूभाग फिर्ता गराउन कही कतैबाट पहल नभएको चर्को गुनासो गर्दै आएका छन् । लालपुर्जा भएका पाँच सय ५६

परिवारमध्ये अधिकांशलाई सरकारले अन्यत्र बसोबास गराइसकेको छ । विस्थापितहरूलाई वि.सं. २०३६ सालमा अहिलेको त्रिवेणी सुस्ता गाविसको वडा नं ३, ७ र ८ मा पुनःस्थापना गराइएको त्रिवेणी सुस्ताका आरपी उपाध्यायले बताए । तर केही लालपुर्जा र फिल्डबुक भएका नागरिक अझै सुस्तामा गुमेको आफ्नो भूभाग

फिर्ता गराउन सुस्ता बचाउ अभियान सञ्चालन गरिरहेका छन् । सीमा स्तम्भ रहेको ठाउँ यकिन गर्न नसक्दा भूमि छुट्याउन गाऱ्हो भइरहेको छ ।

लालपुर्जा भएको नेपाली भूमि फिर्ता गराउन दुई देशबीच उच्चस्तरमा पहल हुन जरूरी देखिएको अभियानका अध्यक्ष गोपाल गुरुङ्ग बताउँछन् ।

सडक पीडितद्वारा माइतीघर मण्डलामा धर्ना

काठमाडौँ । अदालतको अपहेलना र स्थानीयवासी विस्थापितको विरोधमा उचित न्याय, उचित क्षतिपूर्ति र मुआब्जाको लागि उपत्यका सडक पीडित संघर्ष समितिद्वारा माइतीघरमा बिहीबार धर्ना र दवाव ।

दवाव दिने क्रममा उपत्यकाका विभिन्न संघर्ष समिति आ-आफ्नो ब्यानरसहित माइतीघर मण्डलाबाट बबरमहल फेरि माइतीघर मा धर्ना बसेको थियो ।

नेपाल क्रान्तिकारी विद्यार्थी संघ

स्वतन्त्र विद्यार्थी युनियनको निर्वाचन- २०७३ घोषणा पत्र

आदरणीय विद्यार्थी साथीहरू,

त्रिभुवन विश्वविद्यालयअन्तर्गत विगत लामो समयदेखि हुन नसकेको स्वतन्त्र विद्यार्थी युनियनको निर्वाचन आउँदो फागुन १४ गते हुँदैछ। स्ववियु र स्ववियु चुनावको क्रममा हुने गरेका विकृति अन्त्य गर्न मिश्रित निर्वाचन प्रणाली र २८ वर्षको उमेर हदबन्दीको बन्दोबस्तसहित यो पटक निर्वाचन हुन लागेको छ। तर जबसम्म चुनावलाई वैचारिक संघर्ष, प्राज्ञिक बहस र घोषणापत्रहरूबीचको प्रतिस्पर्धाको रूपमा लिने संस्कृतिको विकास हुन सक्दैन, कुनै पनि प्रणाली र बन्दोबस्तले धेरै ठूलो परिवर्तन ल्याउन सक्नेछैन। स्ववियु निर्वाचनको मिति घोषणासँगै आफूलाई 'प्रमुख' दाबी गर्ने शासक दलका विद्यार्थी संगठनहरूका क्रियाकलाप र भौतिक द्वन्द्वबाट नयाँ बन्दोबस्तले पनि हिजोको अवस्थाभन्दा कुनै ठूलो परिवर्तन आउने आशा गर्न सकिन्न।

नेपाल क्रान्तिकारी विद्यार्थी संघले स्ववियु निर्वाचनलाई भौतिक बल र धनको प्रतिस्पर्धाको रूपमा लिने प्रवृत्तिप्रति असहमति राख्दै चुनावलाई वैचारिक संघर्ष र घोषणापत्रहरूको प्रतिस्पर्धाको रूपमा उपयोग गर्दै आएको छ। **नेक्राविसंघ र नेपाली विद्यार्थी आन्दोलन**

तत्कालीन नेपाली विद्यार्थी आन्दोलनमा देखापरेको द्यौसीवादी (आत्मसमर्पणवादी) प्रवृत्तिविरुद्ध नेपाल क्रान्तिकारी विद्यार्थी संघ वि.सं. २०२६ सालमा स्थापना भयो। स्थापनायता नेक्राविसंघ नेपालको प्रत्येक शैक्षिक आन्दोलन, जनजीविकाको प्रश्नमा भएका संघर्ष र राजनीतिक परिवर्तनका आन्दोलनमा सक्रियतापूर्वक लागिरहेको छ। सामन्तवादी र पूँजीवादी राजनीतिक बन्दोबस्तले कुनै पनि अवस्थामा बहुमत श्रमजीवी नेपाली जनताको हित गर्न नसक्ने प्रष्ट ठ्याङ्कका साथ नेक्राविसंघ अथक रूपमा समाजवादी व्यवस्था स्थापनाको लागि क्रियाशील छ।

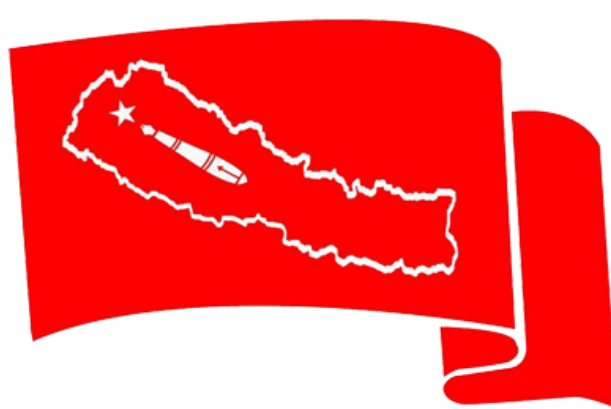
नेपाली विद्यार्थी आन्दोलनमा देखिने सिद्धान्तहीनता, आत्मसमर्पणवादी र गैरराजनीतिक प्रवृत्तिको विरोधमा नेक्राविसंघले सधैं सिद्धान्तनिष्ठ, क्रान्तिकारी र देशभक्त पक्षको अगुवाइ गर्दै आएको छ। मुखले चर्का-चर्का कुरा गर्ने तर व्यवहारमा बहुमत श्रमजीवी वर्गका विद्यार्थीलाई विश्वाघात गर्ने बेइमानी उदाङ्ग्याउँदै त्यस्ता छलछाँमविरुद्धको संघर्षमा नेक्राविसंघ सधैं अगाडि रह्यो। त्रिविबाट उपयुक्त विकल्प विना प्रविणता प्रमाणपत्र तह विस्थापन र सेमेस्टर प्रणाली लागु गर्ने निर्णयमा नेविसंघ, अनेरास्ववियु र अनेरास्ववियु (क्रान्तिकारी)ले साक्षी बस्ने अक्षम्य अपराध गरे। तर नेक्राविसंघ अन्तिम क्षणसम्म पनि त्यो निर्णयविरुद्ध संघर्षमा रहनु

विश्वासघाती र आत्मसमर्पणवादी प्रवृत्तिविरुद्ध हाम्रो संघर्षको पछिल्लो उल्लेखनीय उदाहरण हो।

नेक्राविसंघ जनजीविकासँग सम्बन्धित, देशको सार्वभौमिकता र भू-अखण्डता रक्षा, शिक्षासँग गाँसिएका र न्यायपूर्ण राजनीतिक संघर्षमा सीमित उपलब्धिमा लत्रने, सस्तो मिडियाबाजीमै रमाउने र साँघुरो स्वार्थपूर्तिमै आत्मसमर्पण गर्ने अभ्यासबाट टाढा छ। तर पूँजीवादी विद्यार्थी संगठनहरूमा भ्रांतिभएका यस्ता चरित्रले आज नेपाली विद्यार्थी आन्दोलनले व्यापक जनतामाभू प्राप्त गरेको विश्वास र क्रान्तिकारी धार गुमाउँदैछ। ती संगठनहरूले सचेत विद्यार्थीहरूका तीक्षा दृष्टिमा स्वच्छ र सही देखिन देशभक्त, परिवर्तनकारी र जनजीविका एवं विद्यार्थीका विषयमा ठूलठूला कुरा गरे पनि यथार्थमा तिनीहरू आफूले बोलेका कुराप्रति प्रतिबद्ध र दृढ छैनन्। पञ्चायतकालमा मण्डले विद्यार्थीहरूले गर्ने हुलहुज्जत, भ्रष्टाचार र भाँचकुचको गलत राजनीतिबाट आज 'मूलधार' दाबी गर्ने विद्यार्थी संगठनहरू चोखिन सकेका छैनन्। यस अर्थमा ती संगठनहरू हिजोका मण्डलेहरूका आधुनिक संस्करण भन्दा अतिशयोक्ति नहोला।

नेक्राविसंघ हिजोदेखि नै नेपाली विद्यार्थी राजनीतिमा बनाएको सिद्धान्तनिष्ठता, न्यायपूर्ण संघर्षप्रतिको इमनदारिता, कामदार वर्गीय विद्यार्थीहरूप्रतिको पक्षधरता, देशभक्ति, अनुशासित र क्रान्तिकारी छविप्रति कहिल्यै पनि विचलित भएन र भविष्यमा पनि विचलित नहुनेबारे प्रतिबद्ध छ। **नेपालको शिक्षा व्यवस्था- नेक्राविसंघको विश्लेषण**

नवउदारवाद (Neo-Liberalism) वर्तमान नेपाली शिक्षा व्यवस्थाको प्रमुख समस्या हो र संसारकै समसामयिक विद्यार्थी आन्दोलनको मूलधार नवउदारवादविरोधी संघर्ष हो। कुनै पनि देशको शिक्षालाई अन्तर्राष्ट्रिय पूँजीवादी बजारको आवश्यकताअनुसार ढाल्दै लानु, शिक्षा क्षेत्रका हरेक पक्षमा सरकारको लगानी र नियन्त्रण क्रमशः कमजोर बन्दै जानु बरु पूँजीवादी बहुराष्ट्रिय कम्पनीहरूको प्रभाव हावी बन्दै जानु, शिक्षाबाट आलोचनात्मक चेत भएको योग्य नागरिक तयार गर्नेभन्दा पूँजीवादी उत्पादन सम्बन्धको इमान्दार सेवक तयार गर्नु, शिक्षालाई निजीकरण गर्दै जानु र सरकारको प्रभाव उन्मूलन गर्नु नै सारमा शिक्षामा नवउदारवाद हो। पूँजीवादी बहुराष्ट्रिय एवं साम्रज्यवादी संगठनहरू विश्व बैंक, एसियाली विकास बैंक, युरोपेली संघ, अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, आदिको निर्देशनमा सरकारले शिक्षा, स्वास्थ्य, सार्वजनिक यातायात, आवासलगायत जनताको दैनिक जीवनसँग प्रत्यक्ष गाँसिएका क्षेत्रमा लगानी कटौती गर्दै,

भूमण्डलीकरणको नाममा निजीकरणलाई प्रश्रय दिनु र सम्पूर्ण क्षेत्रलाई नाफा-नोक्सानसँग जोड्नु नै सारमा नवउदारवाद हो।

सेमेस्टर प्रणालीबारे

त्रिभुवन विश्वविद्यालयले वि.सं. २०७१ सालबाट वार्षिक प्रणाली(Annual System) को सट्टा सेमेस्टर प्रणाली लागु गर्ने निर्णय गर्‍यो। यसको अभ्यासस्वरूप शुरूमा त्रिवि केन्द्रीय क्याम्पस कीर्तिपुरमा सेमेस्टर प्रणाली लागु गरियो। एउटै विश्वविद्यालयमा दुई थरीको प्रणाली सर्वथा गलत थियो। त्रिविले केन्द्रीय क्याम्पसमा सेमेस्टर कार्यक्रम शुरू भएको दोस्रो वर्षदेखि काठमाडौँ उपत्यकाका सबै क्याम्पसहरूमा सेमेस्टर प्रणाली लागु गर्ने निर्णय गरेको थियो। तर पूर्वाभ्यासको रूपमा केन्द्रीय क्याम्पसमा लागु भएको सेमेस्टर प्रणालीसमेतलाई व्यवस्थित गर्न नसकेका कारण त्रिविले अन्यत्र लागु गर्ने पूर्वनिर्णय कार्यान्वयन गर्ने हिम्मत गरेको छैन। जुन आकर्षक र मीठा वचन फलाकेर सेमेस्टर प्रणाली लागु गरिएको थियो, आज ती कुनै पनि वचन पूरा गर्न असफल मात्र भएको होइन, बरु त्रिवि स्वयंलाई सेमेस्टर प्रणाली निलु न ओक्लनु बनेको छ।

नेक्राविसंघ प्रणालीको रूपमा सेमेस्टर प्रणालीको विरोधी होइन। तर जुन नियतले यो प्रणाली ल्याइएको छ र त्यसले निम्त्याएको परिणामका कारण हामीलाई यसको विपक्षमा उभिरहेको हो। निसन्देह आज प्रचारमा ल्याइएका जस्तै सेमेस्टर प्रणालीले विद्यार्थीहरूको शैक्षिक नतिजा र व्यक्तित्व विकासमा केही सकारात्मक परिणाम नदिएको होइन। तर सेमेस्टर प्रणालीमा राम्रो Input को नाममा लागु गरिएको कोटा प्रणालीले हजारौँ-हजार विद्यार्थीहरूलाई विश्वविद्यालयको ढोका बाहिर राखेको अवस्था छ। शैक्षिक गुणस्तर वृद्धिको नाममा फेरि पनि गाउँ-बस्तीबाट आएका, न्यून आय भएका कामदार जनताका छोराछोरीलाई विश्वविद्यालय शिक्षाबाट बञ्चित बनाउने काम सेमेस्टर प्रणालीमार्फत भइरहेको छ।

सेमेस्टर प्रणाली आज विश्वविद्यालयलाई क्रमशः निजीकरण गर्ने संक्रमणकालीन प्रणाली बनेको छ।

शुल्क, व्यवस्थापन,

प्रवेश प्रणाली, आदिका कारण आज त्रिविका आंगिक क्याम्पसहरूमा लागु गरिएको सेमेस्टर कार्यक्रमहरू कुनै पनि कोणबाट निजी शिक्षालयहरूभन्दा भिन्न छैनन्। अझ प्रष्ट शब्दमा भन्नुपर्दा त्रिविको सेमेस्टर प्रणाली निजी क्याम्पसहरूको भद्दा नक्कल सावित बनेको छ। विश्वविद्यालयलाई क्रमशः राज्यको दायित्वबाट अलग बनाउने र निजीकरणको दिशामा लाने प्रक्रियाको 'ग्रे जोन' बनेको छ-सेमेस्टर प्रणाली। बिना मनग्य तयारी दातृनिकायहरूलाई रिभाउने उद्देश्यका साथ हतारमा लागु गरिएको सेमेस्टर प्रणालीको आजको भद्रगोल अवस्थाका निमित्त त्रिवि जति दोषी छ, त्यति नै मात्राको दोषी शुरूमा विरोध गरेर कालान्तरमा सम्झौता गर्ने विद्यार्थी संगठनहरू पनि त्यति नै दोषी छन्।

तसर्थ व्यापक कामदार जनताका छोराछोरीहरूलाई गुणस्तरीय विश्वविद्यालय शिक्षामा सहज पहुँचको लागि निम्नानुसार कार्य गर्नुपर्ने हाम्रो ठहर छः क) सेमेस्टर प्रणालीमा कोटा प्रणाली खारेज गर्नुपर्दछ। भर्ना भएका सबै विद्यार्थीहरूलाई सेमेस्टर प्रणाली सञ्चालन निर्देशिका २०७० बमोजिम विश्वविद्यालय शिक्षा दिनुपर्दछ।

ख) सेमेस्टर प्रणालीको नाममा बढाइएको शुल्कवृद्धि घटाइनुपर्दछ।

ग) ५ जनाभन्दा कम विद्यार्थी भर्ना भएको विषयलाई आंगिक क्याम्पसबाट विस्थापित गर्ने निर्णय खारेज गरिनुपर्दछ। बरु विद्यार्थी संख्या कम भएका विषयहरूमा छात्रवृत्ति बढाएर, प्रचार प्रसार गरेर, पाठ्यक्रम र शिक्षणपद्धतिमा समानुकूल परिमार्जन गरेर र रोजगारका अवसरहरू सृजना गरेर तिनलाई व्यापक बनाइनुपर्दछ। घ) सेमेस्टर प्रणालीलाई मूलतः फेरि पनि परीक्षा केन्द्रित बनाइएको अवस्थामा शिक्षालाई उत्पादन श्रमसँग जोड्दै जानु आवश्यक छ।

ङ) सेमेस्टर प्रणालीलाई देशभरिका क्याम्पसहरूमा शुरूमा स्नातक तह हुँदै स्नातकोत्तर तहमा लागु गर्दै लानु पर्दछ।

आंगिक क्याम्पसमित्र दुईथरी शिक्षा प्रणाली

आज त्रिविका आंगिक क्याम्पसभित्र एकातिर सरकारी लगानीका शैक्षिक कार्यक्रम र

अर्कोतिर निजी शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेका छन्। पुराना शैक्षिक कार्यक्रमहरू पुराना भौतिक पूर्वाधारमा पुरानै तरिकाले अध्ययन-अध्यापन गराइने गरिएको छ भने अर्कोतिर नयाँ विषयको नाममा विद्यार्थीहरूसँग अचाक्ली रकम उठाएर निजी तरिकाबाट तुलनात्मक रूपमा राम्रा भौतिक पूर्वाधारले सम्पन्न ठाउँमा अध्ययन अध्यापन हुने गरेको छ। एउटै क्याम्पस परिसरभित्र यसप्रकारको वर्गभेदले भोलिका कर्णधार विद्यार्थीहरूको मनोभावनामा के असर पर्ने हो, सहजै अनुमान गर्न सकिन्छ।

एकथरी विद्यार्थीमा लघुताभाष र अर्कोथरी विद्यार्थीमा अति महत्वाकांक्षा जन्माउने त्रिविको विभेदकारी शिक्षा प्रणालीको अन्त्य गरिनुपर्दछ। नेपालको संविधानले सबै नागरिकलाई समानताको हक प्रदान गरेको छ। तर विश्वविद्यालयमा पैसा हुनेलाई एकथरी र नहुनेलाई अर्कोथरी असमान शिक्षा व्यवस्था गैरसंवैधानिक र अन्यायपूर्ण छ। नेक्राविसंघ यस्तो विभेदकारी शिक्षाको अन्त्य गरी व्यक्तित्वको विकासमा समान अवसर प्रदान गर्ने उत्पादनश्रमसँग जोडिएको शिक्षा व्यवस्थाको पक्षमा छ।

स्वतन्त्र विद्यार्थी युनियन

स्वतन्त्र विद्यार्थी युनियन वैचारिक र वर्ग संघर्षको थलो हो। स्ववियु कामदार जनताका छोराछोरीलाई सैद्धान्तिक र राजनीतिक रूपमा सचेत र संगठित पार्ने मञ्च हो। पञ्चायती निरंकुशतालाई चुनौती दिँदै उठेको ऐतिहासिक विद्यार्थी आन्दोलनको साझा उपलब्धिको रूपमा स्थापित स्ववियुको रक्षा गर्नु सम्पूर्ण परिवर्तनकारी विद्यार्थीको दायित्व हो। पञ्चायती व्यवस्था र प्रतिगमनविरुद्ध ऐतिहासिक जनआन्दोलन, जनजीविकाको विषय र शैक्षिक आन्दोलनहरूमा स्ववियुले खेलेको महत्त्वपूर्ण भूमिकालाई कदापि उपेक्षा गर्न सकिन्न। हरेक न्यायपूर्ण संघर्षमा स्ववियु सधैं परिवर्तनकारी युवा-विद्यार्थीहरूको केन्द्रको रूपमा स्थापित छ।

यद्यपि गरिमायय इतिहासको जगमा उठेको स्ववियुको छविलाई अक्षुण्ण र अझ व्यापक बनाउन नेपालको विद्यार्थी आन्दोलन भने असफल छ। स्ववियु विद्यार्थीको शैक्षिक एवं वैचारिक विकासको उत्प्रेरक, इमान्दार, देशभक्त तथा अनुशासित नयाँ पुस्ता बनाउने थलो र विविध दर्शन र विचारको चिन्तन-मननको मञ्च बन्नको सट्टा भ्रष्टाचार, हुलहुज्जत, आर्थिक अनियमितता, अनुशासनहीनताको पर्याय बन्नु दुर्भाग्यको कुरा हो। स्ववियु जित्नुको अर्थ विपक्षी विचारका विद्यार्थीलाई पशुबलको भरमा निस्तेज पार्नु, क्याम्पसका ठेक्कापट्टामा आफ्नो नियन्त्रण राखी कमिशन कुम्ल्याउनु, क्याम्पस कोष र विद्यार्थी

कल्याण कोष अपारदर्शी र अनियमित गर्नु, प्राध्यापक एवं कर्मचारीहरूमाभू घमण्ड प्रदर्शन गर्नु, छात्रावास र कृपावाद लागू गर्नु, परीक्षामा नक्कल गर्न दिनु र हुलहुज्जत गर्नु हुँदै आएको छ। स्ववियुभित्र हुने यस्ता अमर्यादित र अप्रिय गतिविधिका कारण स्ववियु र समग्र विद्यार्थी आन्दोलन बर्दनाम छ। त्यसो हुनुमा स्ववियु जित्नुका लागि जस्तोसुकै निकृष्ट कार्य गर्न पछि नपर्ने विद्यार्थी संगठनहरू दोषी छन्। नेक्राविसंघ यस्ता गलत अभ्यासको विरोधमा छ। नेक्राविसंघले स्ववियु जित्नेका क्याम्पसहरू यस्ता गतिविधिबाट मुक्त भएकोबारे विद्यार्थी जगत अवगत छ। हामी स्ववियुलाई मर्यादित, अनुशासित र पारदर्शी निकाय बनाउन प्रतिबद्ध छौं। स्ववियुलाई मूल्य-मान्यताको अभ्यासको थलो र विद्यार्थीका शैक्षिक, वैचारिक र शारीरिक विकासको उत्प्रेरक संस्था बनाउन कटिबद्ध छौं।

नेक्राविसंघले आगामी स्ववियु निर्वाचनलाई नेपालको सार्वभौमिकता र स्वतन्त्रता रक्षाको लागि चालु संघर्षलाई व्यापक युवा-विद्यार्थीहरूबीच पुर्‍याउने अभियानको रूपमा लिएको छ। देश जोगाउने संघर्षमा व्यापक विद्यार्थी साथीहरूलाई आह्वान गर्ने अवसरको रूपमा आगामी चुनावलाई अघि बढाइनेछ। जसरी विगतमा स्ववियुलाई राजतन्त्र, पूँजीवादी गणतन्त्र र समाजवादी गणतन्त्रबीचको नमूना जनमत संग्रहको रूपमा उपयोग गरिएको थियो, आसन्न निर्वाचन नेपाली युवा-विद्यार्थीहरू देश जोगाउने बाटोमा जान्छन् वा पाइला-पाइला गरी देश बेच्नेहरूको पक्षमा लाग्नेछन् भन्ने विषयको जनमतसंग्रह हुनेछ। तसर्थ नेक्राविसंघले आगामी स्ववियु चुनावलाई नेपालको आन्तरिक मामिलामा भारतीय हस्तक्षेपको विरोधमा नेपाली युवा-विद्यार्थीहरूको जुझारु प्रतिरोध गर्ने मञ्चको रूपमा उपयोग गर्नेछ।

साथीहरू,

यस्तो परिस्थितिमा हुन लागेको स्वतन्त्र विद्यार्थी युनियन-२०७३ को निर्वाचनमा देशका सम्पूर्ण देशभक्त, प्रगतिशील र क्रान्तिकारी विद्यार्थीहरूको साझा संगठन नेपाल क्रान्तिकारी विद्यार्थी संघका जुझारु, सक्षम, अनुशासित र कर्तव्यनिष्ठ उम्मेदवारहरूलाई प्रत्यक्षतर्फ र नेक्राविसंघलाई समानुपातिकतर्फ आफ्नो अमूल्य मतदान गर्न हार्दिक अपिल गर्दछौं।

हाम्रा एजेण्डाहरू

अ) राजनैतिक एजेण्डा - नेपालको राजनीति, अर्थतन्त्र, संस्कृति लगायतका क्षेत्रमा वैदेशिक हस्तक्षेपको विरोध गर्दै जाने,

- नयाँ बन्ने संविधानमा निःशुल्क,

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

नेपाल क्रान्तिकारी.....

अनिवार्य र उत्पादन श्रमसँग जोडेको वैज्ञानिक समाजवादी शिक्षा व्यवस्था उल्लेख गराउन तथा कार्यान्वयन गर्न व्यापक जनमत सिर्जना गर्ने,

- वर्तमान पूँजीवादी व्यवस्था र संरचनाका विकृति-विसंगतिलाई उदांग्रयाउँदै क्याम्पसहरूमा समाजवादी गणतन्त्र प्रचार अभियानलाई निरन्तरता दिने,
- साम्राज्यवादी, विस्तारवाद र भारतीय एकाधिकार पूँजीको विरोध गर्दै देशको सार्वभौमिकता र भू-अखण्डता जोगाउने आन्दोलनलाई अगाडि बढाउने,
- जातीय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक र क्षेत्रीय सङ्कीर्णता त्याग्दै वर्गीय आन्दोलनमा जोड दिने,
- भूगोल र प्राकृतिक स्रोत-साधनको न्यायपूर्ण बाँडफाँटमा आधारित संघीय व्यवस्थाको पक्षमा जनमत सृजना गर्दै जाने ।

आ) शैक्षिक एजेण्डा :

- विश्वविद्यालयमा व्याप्त अराजकता र दण्डहीनताको अन्त्य गरी स्वच्छ शैक्षिक वातावरण निर्माणका लागि संघर्ष गर्ने,
- प्राज्ञिक क्षेत्रमा भइरहेको दलीय हस्तक्षेप एवं भागबण्डाको विरोध गर्ने,
- विश्वविद्यालयमा हाल अध्यापन भइरहेको पाठ्यक्रमलाई समयानुकूल परिवर्तन गराउने र वैज्ञानिक परिमार्जित गराउन अगुवाइ गर्ने,
- यातायात र स्वास्थ्य सेवामा ५० प्रतिशत छुटको व्यवस्थाको निम्ति आन्दोलनको अगुवाइ गर्ने,
- विद्यार्थी संगठनहरूसँग यातायात मन्त्रालय तथा श्रम मन्त्रालयले गरेका सहमतिहरू कार्यान्वयन गराउन जोड दिने,
- नेपाली शिक्षा प्रणालीमा नवउदारवादी प्रभावस्वरूप विश्व बैंक, एसियाली विकास बैंक लगायतका साम्राज्यवादी ज्यावलहरूको चलखेललाई उदाङ्ग्याउने र त्यसको विरोधमा संघर्ष गर्ने,
- स्वायत्तता र विकेन्द्रीकरणको नाउँमा सरकारी विश्वविद्यालय र सरकारी क्याम्पसहरूलाई ध्वस्त पार्ने षड्यन्त्रविरुद्ध लड्ने,
- शिक्षामा विदेशी लगानी अन्त्यका लागि दबाबमूलक गतिविधि गर्ने,
- नेपाल सरकारको अनुमति र जानकारीविना विभिन्न विदेशी विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त कलेजहरू खारेज गराउन जोडदार पहल गर्ने,
- नेपालको शिक्षा व्यवस्थामा नवउदारवादी प्रभावको विरोध गर्दै जाने,
- त्रिविका अनुसन्धान केन्द्रहरूलाई मन्त्रालयहरूअन्तर्गतका अनुसन्धान कार्यहरू गर्ने पहिलो प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने बन्दोबस्त गर्ने,
- त्रिवि केन्द्रीय पुस्तकालयलाई अझ व्यवस्थित, आधुनिक प्रविधियुक्त स्रोत र साधनसम्पन्न बनाउने र हरेक प्रदेशमा त्यही स्तरको प्रादेशिक पुस्तकालय बनाउन पहल गर्ने,
- ट्रान्सक्रिप्ट लिने, पुनर्योग गर्ने, पुनःपरीक्षा गर्ने आदि परीक्षासम्बन्धि काम विकेन्द्रीत गर्दै

कीर्तिको.....

शैक्षिक मनोबल उकास्न विभिन्न अतिरिक्त क्रियाकलाप गर्दै आइरहेको पनि बताउनुभयो ।

विद्यालय व्यवस्थापन

लान दबाब दिने,

- सबै क्याम्पसहरूमा बहुउपयोगी बार कोड सहितको इलोट्रोनिक परिचय पत्र लागु गर्दै जाने,

स्ववियूमा नेत्रगविसंघको तिजयपछि क्याम्पसमा के-के हुनेछ ?

- स्ववियूभित्र भइरहेको भ्रष्टाचार, आर्थिक अनियमितता र हुलहुज्जतको अन्त्य गरी स्ववियूलाई मर्यादित एवं सम्पूर्ण विद्यार्थीहरूको साझा मञ्चको रूपमा स्थापित गर्ने,
- नक्कली परिचय-पत्र वितरण, विद्यार्थी भर्ना प्रक्रियामा स्ववियूको हस्तक्षेप, भर्ना गरिदिने निर्हुमा विद्यार्थीहरूबाट मोटो रकम असुली जस्ता गलत क्रियाकलापको अन्त्यको लागि संघर्ष गर्ने,
- विद्यार्थीहरूको ट्रान्सक्रिप्ट सम्बन्धित क्याम्पसबाटै वितरण गर्ने बन्दोबस्तको निम्ति संघर्षरत रहने,
- छात्रावास, निःशुल्कवृत्ति तथा छात्रवृत्ति वितरणमा भइरहेको भागबण्डा तथा नातावाद, कृपावादको विरोध गर्न र यसका लागि वैज्ञानिक मापदण्ड निर्धारणमा जोड दिने,
- क्याम्पसका भौतिक साधन भाँचकुच गर्ने, प्राध्यापक, विद्यार्थी तथा कर्मचारीमाथि दुर्यवहार जस्ता अमर्यादित एवं आपराधिक क्रियाकलापको विरोध गर्ने,
- विद्यार्थीहरूको नियमित कक्षा सञ्चालनको समयमा हुने विभिन्न खालका परीक्षालाई व्यवस्थित गर्न छुट्टै परीक्षा हलको बन्दोबस्त गराउन अगुवाइ गर्ने,
- स्ववियूको वार्षिक कार्यातालिका निर्माण गरी खेलकुद तथा अतिरिक्त क्रियाकलापमार्फत् विद्यार्थीहरूको व्यक्तित्व विकास गराउनमा प्राथमिकता दिने,
- स्ववियूको आर्थिक गतिविधिमा पारदर्शीता कायम गरी वार्षिक आयव्यय सार्वजनिक गर्ने,
- प्रशस्त पुस्तकसहितको व्यवस्थित पुस्तकालय, प्रयोगशाला, ई-लाइब्रेरी (e-library), wifi सुविधासहितको इन्टरनेट सञ्चालनमा अगुवाइ गर्ने,
- विद्यार्थीहरूको चाप र आवश्यकताअनुसार भौतिक पूर्वाधार तयार गरी नियमित कक्षा सञ्चालनको बन्दोबस्तका लागि अगुवाइ गर्ने,
- विश्वविद्यालयमा व्यवस्थित शैक्षिक क्यालेण्डर निर्माण गरी त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि रचनात्मक भूमिका खेल्ने,
- क्याम्पसको आर्थिक हिसाब हरेक वर्ष सार्वजनिक गर्न प्रशासनलाई दबाब दिने,
- हरेक क्याम्पसबाट संकायगत प्राज्ञिक एवं खोजमूलक जर्नल प्रकाशनको लागि पहल गर्ने,
- स्नातकोत्तर तहका प्राध्यापकको महत्वपूर्ण लेक्चर इन्टरनेटमा श्रव्य-दृश्यको व्यवस्थाको आरम्भ गर्ने,

नेपाल क्रान्तिकारी विद्यार्थी संघ केन्द्रीय समिति

(२०७३ फागुन १ गते नेपाल ल क्याम्पसमा आयोजित एक कार्यक्रमबीच सार्वजनिक)

समितिका अध्यक्ष शिव कुमार श्रेष्ठको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा विद्यालयका विद्यार्थीहरूबाट विभिन्न सांस्कृतिक कार्यक्रम प्रस्तुत गरिएको थियो ।

कलाकार रामशेखरलाई त मुंज्याद्वारा सहयोग

भक्तपुर । लोकप्रिय कलाकार एवं साहित्यकार रामशेखर नकर्मि नाकको क्यान्सरबाट पीडित हुनुभएको छ । एक सातदेखि उहाँ भक्तपुर क्यान्सर अस्पतालमा भर्ना हुनु भएको छ । उहाँले बायाँ आँखा खोल्न सक्नुभएको छैन ।

२०७२ बैशाख १२ गते गएको भूकम्पपश्चात् उहाँ भण्डै साढे एक वर्ष भक्तपुरस्थित सिद्धि शालिग्राम बृद्धाश्रममा बस्नुभएको थियो । ‘बृद्धाश्रमबाट घरमा बस्नुभयो । त्यही क्रममा म घर जाँदा आँखा नदेख्ने भएको भन्नुहुन्थ्यो । चेकअपको कुरा गर्दा बुढ्यौली लागेको भन्नुहुन्थ्यो । अहिले क्यान्सर लागेको पत्ता लाग्यो ।’ नकर्मिका विद्यार्थी तथा नेपालभाषा साहित्य तःमुंज्याका सदस्य कलाकार राजेन्द्र श्रेष्ठले भन्नुभयो ।

कलाकार नकर्मिका स्वास्थ्योपचारको लागि आर्थिक समस्या भएको परिवार स्रोतले बताएको छ ।

सोमबार विहान नेपालभाषा साहित्य तःमुंज्याको एक प्रतिनिधिमण्डल भक्तपुर क्यान्सर

अस्पताल पुगेर वरिष्ठ हास्य कलाकार नकर्मिको सु-स्वास्थ्यको कामना गरेको छ । तःमुंज्याका अध्यक्ष चन्द्रबहादुर उलकको नेतृत्वमा गएको प्रतिनिधिमण्डलले रु.१ लाख एक हजार बराबरको आर्थिक सहयोग पनि प्रदान गरेको छ । उहाँको सु-स्वास्थ्यको कामना गर्न तःमुंज्याका पूर्व अध्यक्ष कान्छा बासुकला, सचिव सुरेन्द्रराज गोसाईं, सदस्य राजेन्द्र श्रेष्ठ अस्पताल पुग्नुभएको थियो ।

कलाकार नकर्मिलाई लामो समयदेखि दमको पनि समस्या छ । उहाँका सिमा त फः फः स्व, धिन्ताल, नसपह्नु चालगायत थुप्रै नेपालभाषाका कृतिहरू प्रकाशित छन् । उहाँले कैयौं नाटक र चलचित्रमा समेत अभिनय गर्नुभएको छ । उहाँ वरिष्ठ निर्देशकसमेत हुनुहुन्छ ।

कीर्तिपुरमा अपराध न्यून

कीर्तिपुर । कीर्तिपुरमा विगतमा भन्दा अपराध न्यून भएको छ । उक्त भनाई महानगरी प्रहरी वृतका प्रमुख डा. मेख बहादुर खत्रीले शनिबार सामुदायिक सेवा केन्द्र कीर्तिपुरद्वारा प्रजातन्त्र दिवसको अवसरमा आयोजित एक अन्तरक्रियामा व्यक्त गर्नुभएको हो ।

केन्द्रको कार्यालय परिसर कीर्तिपुर- ४ स्थित शंखधर पार्क जिफागमा ‘अपराधरहित समाज निर्माण समुदायको भूमिका’ विषयक अन्तरक्रियामा डा. खत्रीले समुदायको भूमिका महत्वपूर्ण रहेकोले अपराधका घटनाको जानकारी तुरुन्त प्रशासनलाई दिनुपर्ने बताउनुभयो । वहाँले प्रहरी

र समुदाय मिलेमा सुरक्षा लगायत कुनैपनि अपराधका घटना कम गर्नसक्ने बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा विशेष अतिथि कीनपाका सानुबाबु परियारले सामुदायिक सेवा केन्द्रको गतिविधिमाथि प्रशंसा गरी कीर्तिपुर नपा पनि सधैं साथ रहने बताउनुभयो । केन्द्रका अध्यक्ष रविन्द्र बहादुर प्रधानको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा सचिव वीरेन्द्र शाक्यले पनि बोल्नुभएको थियो भने सहभागी विभिन्न संस्थाका प्रतिनिधिले अपराधरहित समाज निर्माण साथै खानेपानी, फोहोरमैलालगायतका विषयमा चर्चा गरेको थियो ।

समाजलाई विदेशी सांस्कृतिक हमलाबाट जोगाउन आवश्यक छ भन्नुभयो ।

प्रजग कोरिया र क्युवाजस्ता देश स-साना देशले पनि आफ्नो सार्वभौमिकता रक्षा गर्न सक्छन् भन्ने उदाहरण प्रस्तुत गरिरहेका छन् भन्दै देश भूगोलले सानो हुँदैन सार्वभौमिकता सानो हुँदैन भन्नुभयो ।

जनसाहित्य समाज टोखाका अध्यक्ष शैलेश डंगोलको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा वरिष्ठ पत्रकार भैरव रिसाललाई अभिनन्दन गरिएको थियो भने साहित्यकार प्रभात सापकोटा र शिक्षक सजीव था श्रेष्ठलाई सम्मान गरिएको थियो ।

कार्यक्रममा जन साहित्य गोष्ठी पाँगा कीर्तिपुरका नारायण महर्जन, काभ्रेका साहित्यका कृष्णकुमार वैद्य, साहित्य समाजका रणबहादुर डंगोल, सुनिता डंगोलले बोल्नुभएको थियो ।

प्रतियोगितात्मक साहित्यतर्फ कृषु दाहाल प्रथम, आकृति श्रेष्ठ द्वितीय, काजल श्रेष्ठ तृतीय हुनुभएको थियो ।

साहित्यिक कार्यक्रमपछि प्रगतिशील गीत, नृत्य र नाटक प्रस्तुतिसहित सांस्कृतिक कार्यक्रम पनि भएको थियो ।

हामी नेपालीहरूले कस्तो विकास खोजेको ?- १

- प्रा.डा.शिवप्रसाद धौमडेल

♣ हामीहरू सबैजसोको हातमा मोबाइल छ तर मोबाइल र त्यसको कुनै वस्तुको हामीकहाँ बन्दैन र आयात गर्नुपर्छ र गछौं तर पनि २/४ वर्षभित्रैमा बहुता पैसा लाग्ने मोबाइल किन्नुपर्छ र किन्छौं ।

♣ धेरैजसोको मोटरसाइकल वा गाडी छ, सडकमा धेरै गुडेको देखिन्छ तर मोटरसाइकल वा गाडी कुनै पनि को पाटैपूजाहरू हामीकहाँ बन्दैन । तीनलाई चाहिने पेट्रोल बाहिरबाट आयात गर्नुपर्छ । ओली सरकारको पालामा हामीले कति दुःख भोग्नुपर्यो जब भारतले हामीलाई नाकाबन्दी गर्‍यो ।

♣ धेरैजसोको किनिराखेको डेस्कटप काम नलाग्ने भई ल्यापटप किन्छन् तर हामी बिग्रेको बनाउन सक्दैनौं, नयाँ-नयाँ महँगो ल्यापटप आयात गर्छौं र किन्छौं ।

♣ धेरैजसोले विद्युतीय सामानहरूको प्रयोग गर्दछन् नयाँ-नयाँ सामानहरू प्रयोग गर्दछन् तर कुनै पनि त्यस्ता सामानहरू हामीकहाँ बन्दैन बाहिरबाट आयात गरिन्छ ।

♣ अचेलका नयाँ-नयाँ चम्किला लुगाहरू हामी लाउँछौं तर ती सबै बाहिरबाट आयात गर्नुपर्छ ।

♣ खानेकुराहरूमा तरकारीदेखि दाल, चामल र मिठा-मिठा पौष्टिक खानेकुराहरू हामी आयात गर्दछौं ।

♣ हामीहरू अनेकौं बिलासी आरामदायी सामानहरू प्रयोग गर्दछौं तर ती सबै आयात गर्नुपर्दछ । हामीकहाँ बन्दैनन् ।

♣ देशमा ठूला-ठूला राम्रा-राम्रा घरहरू बन्दैछन् तर ती सबैको लागि चाहिने कच्चा पदार्थहरू, श्रम, सीप, आदि बाहिरबाट ल्याउनुपर्दछ, ल्याइन्छ ।

♣ हामी विरामी हुँदा अनेकौं नयाँ औषधीहरू प्रयोग गरिन्छ तर ती सबै बाहिरबाट ल्याउनुपर्दछ, ल्याइन्छ ।

♣ हामीकहाँ नयाँ स्कूल, कलेज, विश्वविद्यालय खुल्दैछन् तर ती सबैमा विदेशीको हात र व्यवस्थापन छ ।

♣ हामीकहाँ साइकलदेखि हवाइजहाज सबै बाहिरबाट किन्नुपर्दछ । हामीकहाँ बन्दैन तर पनि हामी हवाइजहाज चढ्छौं ।

♣ हामीकहाँ अनेकौं फ्याक्ट्री र औद्योगिक उत्पादन गर्ने मेसीन औजारहरू छन् तर ती सबै बाहिरका कच्चा पदार्थहरू आएन भने हाम्रो इण्डष्ट्रीहरू ठप्प हुन्छन् ।

♣ हामीकहाँ ठूला-ठूला होटेल,

लज, रेष्टुराँ छन् तर ती सबैमा बाहिरियाको हातमा छन्, हामी नेपालीहरू नाम मात्रका त्यहाँका नोकरीदार छौं ।

♣ हामीकहाँ अनेकौं राजनीतिक पाटीहरू छन् तर ती सबैलाई विदेशीको ईसारामा चलनुपर्दछ । आफ्नो केही अडान छैन ।

♣ हामी स्वतन्त्र सार्वभौमिक देश भन्दछौं तर हामीलाई लागेका कुराहरू स्वतन्त्र भएर बोल्न सक्दैनौं ।

♣ हामी हाम्रो भेषभुषा सबै बाहिरी ढाँचाको भएको छ तर हामी नेपालीपनलाई बचाउन सकेका छैनौं ।

♣ हाम्रो भाषा बोलचाल सबै विदेशीको जस्तो भइसक्यो, धेरैले अंग्रेजी र विदेशी भाषा बोल्छन्, हाम्रो भाषा बिस्तारै लोप हुँदैछन् ।

♣ हामी हाम्रो पहाड, तराई र हिमाल घुम्दैौं तर बेलायत अमेरिका विदेश भ्रमण गरेपछि हामी आफूलाई ठूला अनुभवी ठान्दछौं ।

♣ हामीकहाँ ठूला-ठूला राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय, सेमिनार, वर्कसप, कनफरेन्स आदि हुन्छन् तर त्यो सबै विदेशीले चलाएको हुन्छ, नेपाली खाली नाममात्र हुन्छन् ।

♣ हामीकहाँ अनेकौं अनुसन्धानका कार्यहरू हुन्छन् तर ती सबै निष्फल बेकार भई उपयोगिता दिन सक्दैनन् ।

♣ हामीकहाँ अनेकौं विकासका कार्य गर्ने संस्थाहरू छन् तर तीनका कुनै प्रभावकारिता देखिँदैन, नाममात्रका छन् ।

♣ हामीकहाँ वैदेशिक सहायता धेरै पैसा आएको देखिन्छ तर तिनको उपयोग भई प्रयोगमा आएको देखिँदैन ।

♣ हामीकहाँ रेमिटान्सबाट धेरै पैसा आएको देखिन्छ तर पनि गाउँघरहरूका मानिसहरू गरिबै धेरै छन् ।

♣ हामीकहाँ धेरै जवान केटाकेटीहरू छन् तर ती सबै धेरै विदेशिएका छन् । देशका लागि छैनन् । आफ्नो ज्यान रगत विदेशलाई दिन्छन् ।

♣ हामीकहाँ लाहुर जाने प्रवृत्ति र संस्कृति २१ सौं शताब्दीमा आएर पनि हटेको छैन ।

♣ हामी वीमेन इम्पावरमेन्ट काम कुरा गर्दछौं तर हाम्रा छोरी-केटीहरू विदेशीमा बेचिन्छन् ।

♣ हामीकहाँ अनेकौं धार्मिक संस्था र प्रवचन आदि हुन्छन् तर सबै देखावटी र खोक्रा छन् ।

सवारी साधन चलाउँदा र सडक प्रयोग

गर्दा ट्राफिक नियमहरू पालना गरौं ।

दुर्घटना हुनबाट आफू पनि जोगिउँ र

अरुलाई पनि जोगाऔं ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

जनशवाज

पाँगा वरचा दहन पानी समस्या

पाँगा । काठमाडौँमा मेलम्चीको खानेपानी आपूर्ति गर्न धमाधम पाइप विछ्याउने कार्य भैरहेको छ । आगामी वर्षभित्र मेलम्चीको खानेपानी पिउने आशामा बसेका उपत्यकावासी सडक पेटी भत्काएर पाइप विछ्याउँदा पनि चुप लागेर बसेका छन् । बल्ल बल्ल निर्माण तन्ततन् बिगारले वाक्कदक्क जनताको घर दैलोमा पाइपलाइनसँग जोडी पाइप ठड्याइएको छ ।

कीर्तिपुर त्रिवि परिसरमा लाखौँ लिटर भण्डारण गर्न खानेपानी ट्याङ्की निर्माण भैरहेको छ ।

कीर्तिपुर अपार

खानेपानीको स्रोत भएको नगर हो । व्यवस्थित वितरण र व्यवस्थित जलाधार संरक्षण गरेको भए कीर्तिपुरवासीलाई मेलम्ची बिनै पनि सहज हुन्थ्यो ।

केयूकेएल कीर्तिपुर शाखामा जो कराउन जान्छ उसैलाई मात्र केही दिन पानी आपूर्ति गर्छ, पछि फेरि उही धाराबाट पानी होइन हावा पठाउँछ ।

त्यस्तो समस्यामा परेका छन् पाँगा चारधारास्थित वरचा दहनको बस्तीमा ।

महिनौ दिन भैसक्यो नीजि धारामा पानी नआएको ।

पटकपटक स्थानीय उपभोक्ताले

गुनासो पोख्दा पनि एक दिन बिराएर आउन थालेको हप्ता दिनपछि फेरि बन्द भएको छ ।

केयूकेएलले अनुगमन गरी पानी आपूर्ति गर्ने व्यवस्था तत्काल गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

‘बोल्नेको पीठो नबोल्नेको चामल नै नबिक्ने’ जस्तै धाराको बिल असुल्ने तर पानी चाहिँ नदिने पनि न्याय होला ।

केयूकेएलले तुरुन्त अनुगमन गरी आपूर्ति सहज नबनाएमा त्यसको जवाफदेही पनि आफैँ हुनुपर्ने हुन्छ । हेक्का राख्नु होला सम्बन्धित निकायले ।

- किरण

कीर्तिपुर उपभोक्ताको पाँचौँ साधारण सभा सम्पन्न

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर उपभोक्ता सहकारी संस्था लि.को पाँचौँ वार्षिक साधारण सभा पाँगा पार्टी भेन्यूमा शनिबार सम्पन्न भयो ।

सभाको उद्घाटन प्रमुख अतिथि तथा केन्द्रीय उपभोक्ता सहकारी संस्था लि.का उपाध्यक्ष गोविन्द पौडेलले पानसमा बत्ती बाली गर्नुभएको थियो ।

त्यसक्रममा वहाँले उपभोक्ता सहकारी कीर्तिपुरको मात्र नभई देशकै नमूनाको रूपमा प्रस्तुत हुनु जरुरी छ भन्नुभयो । वहाँले उपभोक्ता सहकारी गुणस्तरीय र भरपदो सेवाको रूपमा विकास हुनुपर्ने बताउनुभयो ।

प्रा.डा. श्रीकृष्ण श्रेष्ठले सहकारी एक आपसमा सहयोगको भावना जगाउन विकास भएको भन्दै सदस्यहरूको सेवालाई प्राथमिकता दिनुपर्ने बताउनु भयो ।

संस्थाका अध्यक्ष लक्ष्मीकुमार महर्जनले संस्थाको आ.व. २०७२/०७३ को प्रतिवेदन पेश गर्नुभएको थियो । प्रतिवेदनमा

महर्जनले संस्थाबाट आफ्नै ट्रेडमार्कबाट व्यवसाय विस्तार गर्ने, आफ्नै उत्पादन सुरु गर्ने, विभिन्न स्थानमा मिनी मार्ट शाखाको रूपमा बिस्तार गरी उपभोक्तालाई सहज बनाउने, आवश्यकतानुसार डेविट, क्रेडिट कार्डको सुविधा दिने लगायतका भावी योजनाहरू उल्लेख गरेका थिए ।

कार्यक्रममा लेखा समितिको प्रतिवेदन संयोजक रामबाबु विष्टले पेश गर्नुभएको थियो ।

संस्थाका अध्यक्ष

लक्ष्मीकुमार महर्जनको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रम कीर्तिपुर बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि.का अध्यक्ष दिलबहादुर महर्जन, संस्थाका सदस्य रविना महर्जन, किरण कुमार महर्जनले पनि बोल्नुभएको थियो ।

सहकारी उपभोक्ता समितिको सहकारी पसलबाट आ.व. २०७२/०७३ मा वार्षिक खरिद रु. २,९७,५३,७९६/५८ र बिक्री रु. ३,३३,६२,३९१/- भएकोमा रु. १,९४,५२८/३२ आम्दानी गर्न सफल भएको छ ।

आँखा सुरक्षित राख्ने तरिकाहरू

- डा. बेन लिम्बू

आँखा संवेदनशील र सजिलै संक्रमण फैलिन सक्ने अंग हो । आँखाको सुरक्षा र यसको बचाउका लागि धेरै होसियारी अपनाउनुपर्छ । धुवाँ, धुलो, ब्याक्टेरिया, चोटपटक र विभिन्न रोगका कारण आँखामा समस्या आउन सक्छ । आँखाको समस्या जुनसुकै उमेर समूहका मानिसलाई हुने गर्छ ।

विशेष गरी बालबालिकालाई जन्मजात दृष्टि कमजोर हुने समस्या बढी हुन्छ । त्यसैगरी, बालबालिकामा एलर्जीका कारण पनि आँखामा समस्या आउँछ । वयस्कहरूलाई पनि दृष्टिदोष, एलर्जीसँगै आँखा सुख्खा हुने समस्याले सताइरहेको हुन्छ ।

धेरै बेर कम्प्युटर चलाउने, मोबाइल चलाउने गर्नाले आँखा सुख्खा हुने समस्या आउँछ । त्यस्तै, यो मौसममा धुलोधुवाँका कारण पनि आँखा जोगाउन मुस्किल पर्छ । आँखामा सुखापन भएकाहरूलाई धुवाँधुलोबाट छिटो संक्रमण फैलिने डर हुन्छ ।

बृद्धावस्थाका मानिसलाई भने धेरै रजसो मोतीविन्दुले सताउँछ । मोतीविन्दु बालबालिकामा पनि हुन सक्छ तर बृद्धावस्थाकालाई बढी हुन्छ । बृद्धावस्थामा आँखाको रेटिना बिग्रिएर अन्धोपनको समस्या हुन सक्छ । यो समस्याले ६० वर्षभन्दा माथिका मानिसलाई बढी सताउँछ । त्यसैगरी आँखामा क्यान्सर हुने

समस्या पनि अहिले बढ्दो रूपमा छ ।

आँखामा आँसु आइरहने समस्याले पनि धेरैलाई हैरान बनाएको हुन सक्छ । आँखामा आँसुको एउटा नली नाकमा जान्छ, त्यो नली बन्द भएमा आँसु बगिरहन्छ ।

शरीरमा लागेका विविध रोगका कारण पनि आँखामा असर पुग्छ । सुगर, थाइराइड, प्रेसर, मुटुरोग, क्यान्सर, क्षयरोग, आदिले आँखामा हानी पुऱ्याउन सक्छ । त्यस्तै जलविन्दुले पनि आँखाको नसा बिगार्न सक्छ ।

यी त भए आँखामा आउन सक्ने समस्याहरूको बेलिविस्तार । अब आँखा कसरी जोगाउने भन्नेबारे यी ७ कुरामा ध्यान दिऊँ:

१) बाहिरबाट घर आएपछि विस्तारै पानी छ्यापेर आँखा सफा

गर्ने ।

२) बाहिर निस्कँदा घामको किरणबाट आँखालाई सुरक्षा गर्ने र धुलोबाट जोगिन चस्मा लगाएर हिँड्ने ।

३) धुलोधुवाँमा कन्ट्याक्ट लेन्सको प्रयोग सकेसम्म नगर्ने ।

४) सफा र हरियो सागसब्जी नियमित खाने ।

५) कम्प्युटर धेरै चलाउनेले सधैं कृत्रिम आँसुको प्रयोग गर्ने ।

६) कम्प्युटर बढी चलाउनेहरूले एन्टी रिफ्लेक्टिभ कोटिङ्गयुक्त ग्लासको प्रयोग गर्ने ।

७) समय-समयमा आँखाको जाँच गराउने र चिकित्सकको परामर्श लिने ।

(नेत्ररोग तथा अकुलो प्लास्टिक सर्जन डा. लिम्बू तिलगंगा आँखा अस्पतालमा कार्यरत छन्)

- स्वास्थ्य खबरपत्रिका

श्रीपञ्चमी मानन्धर गुथीद्वारा योग संचालन

कीर्तिपुर । श्रीपञ्चमी मानन्धर गुथीद्वारा आफ्नै भवनमा योग ध्यान संचालन गरेको गुथीका अध्यक्ष सिद्धिकुमार मानन्धरले सहिदलाई बताउनुभयो ।

प्रत्येक दिन गुथीको कृतिसाल कार्यालयमा विहान ५:३० बजेदेखि ७ बजेसम्म हुने सो केन्द्रमा योग ध्यान प्रयोगशालाका गुरु किरण बज्राचार्य, ज्ञान बहादुर

महर्जन र मीरा महर्जनले शिक्षा दिइरहनु भएको हो ।

यो योग ध्यानमा योग ध्यान प्रयोगशाला (जीवन विज्ञान) को सहयोग रहेको छ ।

कीर्तिपुर नगरपालिका कार्यालयको

सिलबन्दी दरभाउपत्र आह्वान सम्बन्धी सूचना

(प्रथम पटक प्रकाशित मिति: २०७३/११/१३)

यस कीर्तिपुर नगरपालिकाको चालू आ.व. ०७३/०७४ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम अन्तर्गत स्वीकृत देहायका योजनाहरू ठेक्काद्वारा गर्नु परेकोले इच्छुक सम्बन्धित कार्यको अनुभवी, रजिष्टर्ड निर्माण व्यवसायीहरूबाट चालू आर्थिक वर्षका लागि नविकरण भएको इजाजत पत्र, स्थायी लेखा नम्बर दर्ता प्रमाण पत्र एवं मूल्य अभिवृद्धि कर दर्ता प्रमाण पत्र, व्यवसाय कर प्रमाण पत्र लगायत अन्य आवश्यक कागजातहरू समेत संलग्न गरी देहाय बमोजिम सिलबन्दी दरभाउपत्र पेश गर्नुहुन आह्वान गरिन्छ ।

- १) दरभाउपत्र फाराम खरीद गर्नको लागि निर्माण व्यवसायी आफैँ वा अधिकृत वारेसनामा सहितको व्यक्ति उपस्थित हुनुपर्नेछ ।
- २) सिलबन्दी दरभाउपत्र निम्नानुसार मिति, समय र स्थानमा खरीद गरी दर्ता गरी सक्नुपर्नेछ । दर्ता भएका सिलबन्दी दरभाउपत्रहरू निजको वारेसको उपस्थितिमा नगरपालिका कार्यालयमा खोलिनेछ । निजहरू उपस्थित नभएमा पनि सिलबन्दी दरभाउपत्र खोल्न कुनै बाधा पर्नेछैन ।
- ३) तोकिएको मितिमा बिदा परेमा बिदाको ओलिपल्ट (कार्यालय खुलेको दिन) दरभाउपत्र फाराम खरीद गर्ने, पेश गर्ने तथा खोल्ने कार्य हुनेछ ।
- ४) सिलबन्दी दरभाउपत्र दाखिला गर्दा आफूले कबुल गरेको दर अंक र अक्षरमा स्पष्ट लेखी खागको बाहिरपट्टी कामको नाम लेखी प्रष्ट बुझिने छाप लगाई सिलबन्दी गरी दाखिला गर्नुपर्नेछ । अंक र अक्षरमा लेखिएको दररेट फरक पर्न गएमा अक्षरमा लेखिएको दरलाई मान्यता दिइनेछ ।
- ५) सिलबन्दी दरभाउपत्र साथ कबुल गरेको अंकको २.५ प्रतिशत (अर्थात् प्रतिशत)ले हुने रकम धरोटीको रूपमा नेपाल राष्ट्र बैंक थापाथलीमा रहेको यस नगरपालिकाको धरोटी खाता नं. १२०४७०३-००१-०३०-५२४ मा जम्मा गरेको सवकल बैंक भौचर वा मान्यता प्राप्त बाणिज्य बैंकले जारी गरेको कम्तीमा ७५ दिन मान्य अवधि भएको बैंक जमानत (बैंक ज्यारेन्टी) संलग्न भएको हुनुपर्नेछ ।
- ६) दरभाउपत्रमा मूल्य अभिवृद्धि कर बाहेकको दररेटमा उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।
- ७) दरभाउपत्र सम्बन्धी विस्तृत सूचना यस नगरपालिकाको सूचना पाटीमा ठाँस गरिएको छ ।
- ८) दरभाउपत्र सम्बन्धी अन्य कुनै पनि कुरा बुझ्नुपरेमा बिदाको दिन बाहेक कार्यालय समयमा योजना शाखा/खरिद ईकाई वा फो.नं. ८३३२२०५ मा सम्पर्क राख्न सकिनेछ ।
- ९) दरभाउपत्र स्वीकृत गर्ने, नगर्ने, आंशिक रूपमा स्वीकृत गर्ने सम्पूर्ण अधिकार यस नगरपालिका कार्यालयमा सुरक्षित रहनेछ ।
- १०) यसमा उल्लेख भए देखि बाहेकका कुराहरूको हकमा प्रचलित कानून अनुसार हुनेछ ।

तपसिल

सि. नं.	कामको विवरण	दरभाउपत्र खरीद गर्ने अन्तिम मिति, समय र स्थान	दरभाउपत्र पेश गर्ने अन्तिम मिति, समय र स्थान	दरभाउपत्र खोल्ने मिति, समय र स्थान	दरभाउपत्र फाराम खरीद मूल्य (पछि फिर्ता नहुने)
१.	महानगरीय प्रहरी वृत्त, कीर्तिपुर-न्युन सडक कालो पत्र	प्रथम पटक प्रकाशित मिति १५ औँ दिन कीर्तिपुर नगरपालिका कार्यालय	१६ औँ दिन, दिनको १२:०० बजे सम्म कीर्तिपुर नगरपालिका कार्यालय	१६ औँ दिन, दिनको ५:०० बजे, नगरपालिका कार्यालय	रु. ३०००/-
२.	घरेलु भवन-पुण्य सदन स्कूल सम्म कालो पत्र	"	"	"	रु. ३०००/-

WANTED

1) Skilled Welder (Arc):	15 Persons
2) Skilled Plumber:	30 Persons
3) Skilled Mason:	5 Persons
4) General Worker (Helper):	50 Persons

Work Station:- Kathmandu

Salary of Skilled Person:-

Starting from Rs.500/-Per Day

Other Facilities:- As per duty and hardworking.

Contact:

microtech m & e pvt. ltd.

(building services)

Subarna Samsermarg Baluwatar, Kathmandu, Nepal

Email: mande@mos.com.np